

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLER
HAKKINDAKİ FARKINDALIK DÜZEYLERİ**

İŞLETME ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Volkan SÜRMEİ**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU**

İstanbul – 2015

TEZ TANITIM FORMU

- YAZAR ADI SOYADI** : Volkan SÜRMEĒĒ
- TEZİN DİLİ** : Türkçe
- TEZİN ADI** : Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrenciler Hakkındaki Farkındalık Düzeyleri.
- ENSTİTÜ** : İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- ANABİLİM DALI** : İşletme
- TEZİN TÜRÜ** : Yüksek Lisans
- TEZİN TARİHİ** : 09.07.2015
- SAYFA SAYISI** : 72
- TEZ DANIŞMANLARI** : Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU
- DİZİN TERİMLERİ** : Üstün Yeteneklilik, Sınıf Öğretmenliği, EĞitimin nemi
- TÜRKÇE ÖZET** : Bu tez çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklar hakkındaki farkındalık düzeyleri incelenmiştir. Bu amaçla, literatür taraması yapılmış, üstün yeteneklilik, üstün yetenekli çocukların bedensel, zihinsel, sosyal, kişilik ve öğrenme özellikleri ile sınıf öğretmenlerinin sahip olması gereken özellikler kavramlarla açıklanmıştır. Araştırmanın uygulaması İstanbul ili Esenyurt ilçesinde MEB'e bağlı ilkokullarda görev yapan 298 sınıf öğretmeni üzerinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler tablo haline getirilmiş ve yorumlanarak sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.
- DAĞITIM LİSTESİ** : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne
2. YK Ulusal Tez Merkezine

Volkan SRMEĒĒ

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÜSTÜN YETENEKLİ ÖĞRENCİLER
HAKKINDAKİ FARKINDALIK DÜZEYLERİ**

İŞLETME ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Volkan SÜRMEİ**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU**

İstanbul – 2015

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Volkan SÜRMEİ

...../...../2015

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Volkan SÜRMELE'nin Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrenciler Hakkındaki Farkındalık Düzeyleri adlı tez çalışması, jürimiz tarafından İŞLETME anabilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan _____
Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU
(Danışman)

Üye _____
Yrd. Doç. Dr. Fikri KÖKSAL

Üye _____
Yrd. Doç. Dr. Damla AYHAN

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

... / ... / 2015

Ragıp Kutay KARACA
Doç. Dr. Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilkokullarda görev yapan sınıf ğretmenlerinin, üstün yeteneklilik kavramı hakkındaki farkındalık seviyelerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla literatür taraması yapılmış ve birinci bölümde bir kavramsal ereve oluşturulmuştur, üstün yeteneklilik kavramı, üstün yetenekli çocuklarda bedensel, zihinsel, sosyal, kişilik ve öğrenme özellikleri ile üstün çocuklar için eğitim, üstün çocukların eğitimlerinin önemi ve öğretmenlerin sahip olması gereken özellikler açıklanmıştır. Tezin ikinci bölümünü oluşturan kısımda araştırmanın amacı, evreni, rneklemi, modeli, araştırmada kullanılan ölçüm araçları ve kullanılan istatistiksel analizlere yer verilmiştir. Ayrıca bulgular kısmında Likert tipi oluşturulan bir anket Esenyurt ilçesinde bulunan devlete ait ilkokullarda kadrolu olarak görev yapan 298 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Uygulanan anket sonuçları SPSS for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tamamlayıcı istatistiksel yöntemler olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılması t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek için tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Analiz verileri tablo haline getirilmiş ve yorumlanarak sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf ğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklar hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: stn Yetenekli ocuklar, stn Yeteneklilerin Eğitimi, Sınıf ğretmenleri

ABSTRACT

In this study, our mainly aim is to determine primary-school teachers' level of awarenesses, who generally work at state primary schools in the Ministry of Education, about the education of gifted and talented kids. For this aim, literature scanning has been done and in the first part a general conceptual frame is built, and we have aimed to explain the levels of gifted and talented kids' physical, mental, social, personality and their learning styles and we have tried to explain the importance of special education for these kids. As an implementation part, in the second part of this thesis, we have aimed to use studies such as the universe, samples, hypothesis, measurement and evaluation that have been used in analyses. In the third part which is the evidence part, a Likert type survey has been done with the number of 298 primary-school teachers who work at state schools in Esenyurt. The results of this survey has been analysed via SPSS for Windows 22.0. In the process of analysing, supplementary statistics methods have been used such as numbers, percentage, chorea and standart deviation. Between two independant groups, t-test has been used and among more than two independant groups Anova test has been used to compare the quantitative permanent parameters. After Avona test, Scheffe test has been used to determine the differences as a post-hoc analysis. The parameters of these analysis has been turned into charts and interpreted to reach a result. After all these studies, we have concluded that the primary-school teachers don't have enough awareness about the education of gifted and talented kids.

Keywords: Gifted and Talented Kids, The Education of Gifted and Talented Kids, Primary-school Teachers

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
KISALTMALAR LİSTESİ	V
TABLolar LİSTESİ	VI
ŞEKİLLER LİSTESİ	VII
EKLER LİSTESİ.....	VIII
ÖNSÖZ.....	IX
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
ÜSTÜN YETENEKLİLİK VE ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE	4
1.1.ÜSTÜN YETENEKLİLİK NEDİR ?.....	4
1.2. ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ	9
1.2.1. Bedensel Özellikleri.....	10
1.2.2. Zihinsel Özellikleri	11
1.2.3. Kişilik Özellikleri	12
1.2.4. Sosyal Özellikleri.....	12
1.2.5. Öğrenme Özellikleri.....	14
1.3. ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ.....	15
1.4. ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNİN ÖNEMİ	20
1.5. ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ÖĞRETMENLERİNİN ÖZELLİKLERİ	23
İKİNCİ BÖLÜM.....	32
MATERYAL VE YÖNTEM.....	32
2.1. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	32
2.2.EVREN VE ÖRNEKLEM.....	32
2.3. ARAŞTIRMANIN MODELİ	32
2.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	32
2.5. VERİLERİN ANALİZİ	33
2.6.ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	33

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	34
BULGULAR	34
SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER	63
KAYNAKÇA.....	69
EKLER.....	.....

KISALTMALAR LİSTESİ

BİLSEM : Bilim ve Sanat Merkezi

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

IQ : Zekâ

TABLÖLAR LİSTESİ

SAYFA

TABLO-1 : Üstün Yetenekli Çocukların Özelliklerinin Güçlü Yönleri ile Bağlantılı Olabilecek Olası Problemler.....	19
TABLO-2 : Öğretmen Kişisel – Mesleki Özellikleri.....	25
TABLO-3 : Feldhusen'in Üstün Yeteneklilerin Öğretmeninde Olması Gereken Bazı Özellikler ve Öğrenciler Üzerine Yansımaları.....	30
TABLO-4 : Örnekleme Alınan Öğretmenlerin Tanımlayıcı Özellikleri.....	34
TABLO-5 : Örnekleme Alınan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri İle İlgili İfadelere Verdikleri Cevapların Dağılımları	35
TABLO-6 : Örnekleme Alınan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri İle İlgili İfadelere Verdikleri Cevapların Yaşlarına Göre Varyans Analizi Sonuçları	43
TABLO-7 : Örnekleme Alınan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri İle İlgili İfadelere Verdikleri Cevapların Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları	48
TABLO-8 : Örnekleme Alınan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri İle İlgili İfadelere Verdikleri Cevapların Öğrenim Durumuna Göre t-Testi Sonuçları	51
TABLO-9 : Örnekleme Alınan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri İle İlgili İfadelere Verdikleri Cevapların Kıdemlerine Göre Varyans Analizi Sonuçları	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

	SAYFA
ŞEKİL-1 : Renzulli'nin Üç Halka Modeli.....	4
ŞEKİL-2 : Mönks'ün Çok Faktörlü Üstün Yeteneklilik Modeli	5
ŞEKİL-3 : Tannenbaum'un Denizyıldızı Üstün Yeteneklilik Modeli	6
ŞEKİL-4 : Sternberg ve Zhang'ın Beşgen Kuramı	7

EKLER LİSTESİ

EK-A: Anket İzin Belgesi

ÖNSÖZ

Tez çalışmamın hazırlanması sürecinde, gerek akademik anlamda gerekse tez dışı pek çok konuda sevecen tutumuyla yolumu aydınlatarak ışık olan, tüm güzel kelimeleri hak eden saygıdeğer danışmanım Prof. Dr. Fatma ALİSİNANOĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca İstanbul Esenyurt İlçesinde görev yapan tüm öğretmenlerimiz ile kıymetli meslektaşlarım Gülay ERSİN, Alper TUNCAY, Serhat HALLİ'ye veri toplama sırasında gösterdikleri yakınlık ve anlayışlarından dolayı teşekkür ederim. Tez çalışmam sırasında maddi ve manevi desteği ile en az benim kadar emek harcayan, sabır gösteren, iyi niyetiyle desteğini esirgemeyen eşim Nezihe CEREN SÜRMEİ'ye en derin sevgilerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

Volkan SÜRMEİ

GİRİŞ

Ülkeler arası stratejik rekabetin oldukça yoğun yaşandığı çağımızda, nitelikli insan gücü göz ardı edilemez bir gerçektir. Kendi kaynaklarını kullanabilen, sürekliliği olan ve geleceğe yönelik çıkarımlarda bulunabilen bir ülke oluşturabilmek, refah seviyesi yüksek, nitelikli ve eğitilmiş kişilerden oluşmalıdır. Toplumsal kalkınma için bu, devletin vazgeçilmez politikalarından biri olmalıdır. Ülkelerin geçmişten günümüze toplumsal süreçleri incelendiğinde toplumsal hareketleri yönlendirmiş, yeniliklere imza atmış kişilerin nitelik sahibi üstün yetenekli kişiler arasından çıktığı görülmektedir. Bu nedenle toplumun sadece %2'lik kısmını oluşturan bu kısıtlı kaynaklara bir an önce ulaşmak ve sahip çıkmak gerekmektedir. Ülkeler için bir gizil güç olarak, seçkin ve önemli bir değer ifade eden bu bireylerin doğru eğitilmesi, o ülkeye ve topluma yarar sağlayacaktır.

Üstün yeteneklilerin topluma yarar sağlayacak bireyler haline gelmesinde önceliği ilk olarak eğitim basamağı oluşturur. Prestij sahibi bir toplumun inşası ve sürekliliği için bu basamak vazgeçilmez bir zorunluluktur. Bir ülke üstün yetenek olarak ifade edilen bu gizil gücünü gerekli biçimde eğitemezse bu güç ya yok olur ya da kendisine uygun ortamları sunan ülkelere göç eder. Toplumsal gelişme açısından önem teşkil edilen kıt kaynağınızı kaybetmeniz iktisadi, sosyolojik, teknolojik v.b bir çok alanda geri kalmanıza yada bağımlı olmanıza neden olur.

Tüm bu toplumsal dinamikler dikkate alındığında üstün yetenekli çocukların ileride toplumsal hareketliliği sağlayacak önemli kişilikler haline gelmesi için erkenden fark edilmeleri ve yetenekleri doğrultusunda uygulanacak eğitim programlarına yönlendirilmeleri gerekir. Başka bir şekilde ifade edersek, üstün yetenekli çocuklar için uygulanacak eğitim, onların gereksinimleri ve sahip oldukları özelliklere dikkat ederek hazırlanmış bireysel programlar olmalıdır. Eğitim ortamları geniş, her alanda çeşitlendirilmiş eğitim araç gereçleriyle donatılmış olmalıdır.

Üstün yetenekli çocuklar bireyselleştirilmiş yetenekleri göz önünde tutularak oluşturulan eğitim çevresi içinde gücünü daha etkili kullanır. Böylelikle bu çocukların mutlu ve başarılı kişiler olmalarını sağlamanın yanında pozitif davranış ve tutum geliştirmelerini sağlayarak, sorunlu davranışlar sergilemelerinin de önüne geçilmiş olunur. ¹ Unutulmamalıdır ki bu çocuklar potansiyelleri gereği doğru yönlendirilemediğinde toplum için olumsuz davranışlar gösterecek bireyler haline gelebilirler. Üstün yetenekli çocuklara bu nedenle geniş rehberlik hizmetleri

---

¹Darga Hatice, Brigance K&1 Screen II ile İlköğretim 1.Sınıfta Saptanan Üstün Yetenekli Çocuklara ve Sınıf Arkadaşlarına Uygulanan Zenginleştirme Programının Çoklu Zeka Alanlarındaki Performans Düzeylerini Arttırmaya Etkisi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2010, s.3 (**Yayımlanmamış Doktora Tezi**)

sunulmalı, özel eğitim ortamları oluşturulmalıdır. Bütün gelişim alanlarında akranlarından çok daha ileri seviyede olan üstün çocuklar, normal eğitim programları içerisinde potansiyellerini ortaya koyabilmeleri ve yeteneklerini geliştirmeleri olanaksızdır. Bu yönde ortaya koyulan düşünce de üstün çocuklar için alternatif eğitim politikalarının uygulanması gerektiğini önermiştir.

Türkiye’de uygulanmakta olan eğitim programları incelendiğinde, üstün yetenekli çocuklar için yeterli eğitim programlarına rastlanmamaktadır. Türkiye’de uygulanan eğitim sistemi öğrenim çağına gelmiş çocukları sınıf ortamında hayatsal alanlara hazırlamak üzerine kurulmuştur. Üstün yetenekli çocuklarda bu sistem içerisinde örgün eğitim programı dahilinde yer alarak eğitim görmektedirler. Fakat son yıllarda MEB üstün yetenekli çocuklara yönelik programlarını yaygınlaştırarak uygulama alanlarını genişletmiştir. MEB bu program kapsamında, üstün yetenekli çocukların potansiyellerini ortaya koyabilecekleri ve bu çocuklara erken yaşta ulaşabilecekleri Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) olarak adlandırılan merkezleri yaygınlaştırarak değişik bölgelere kurmuştur. Bu merkezler üstün yetenekli çocuklara normal gündelik eğitimlerini aksatmadan okul dışında bilişsel ve duyuşsal yeteneklerini geliştirmek görevini üstlenmiştir.

Türkiye’de üstün yetenekliler için en yaygın eğitim hizmeti veren BİLSEM’ler program dahiline alacakları üstün yeteneklileri belirlemek için ilk basamak olarak öğretmenlerin sınıflarında üstün yetenekli olduğunu düşündükleri öğrencileri aday belirtmeleri ile başlarlar. Bu nedenle üstün yetenekli çocukların erken tanınması ve örgün eğitim içerisinde doğru tespit edilmesi için, öğrencilerin en aktif katılım gösterdiği ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri çok büyük önem teşkil etmektedirler. Farklı gelişim özelliklerine sahip çocuklar arasından üstün yetenekli çocukların tespit edilmesi, yönlendirilmesi ve gelişimlerine katkıda bulunulması sınıf öğretmenlerinin konuya ilişkili bilgi sahibi olmasını gerektirir.

Sınıf öğretmeni sınıfında ki öğrencilerin özelliklerini iyi bilmeli ve ilgi alanlarına hitap etmelidir. Ayrıca üstün yetenekli çocuklar birçok farklı sosyo-kültürel alanda ortaya çıkabileceğinden bu ortamlarda sınıf öğretmenleri onları keşfedebilir ve topluma kazandırabilirler. Sınıf öğretmenleri bu kıt kaynakların doğru tespiti için üstün çocukların özellikleri hakkında geniş bilgiye sahip olmalıdır. Normal eğitim sistemi içerisinde de süreklilik gösteren bu öğrencileri yakından tanımak, onlara uygun eğitim ortamları oluşturmak ve potansiyellerini geliştirmek için her yönü ile eğitmen kendini geliştirmeli, bu alanda donanımlı olmalıdır. Öğretmenler üstün

yetenekli çocukları yalnızca akademik olarak değil, durum ve davranış olarak da etkilemektedirler.²

Sonuç olarak bir toplumun kalkınmasında, ilerlemesinde ve tüm alanlarda varlık göstermesinde sahip olduğu nitelikli kaynak olan üstün yetenekli çocukların erken yaşlarda fark edilerek, tespit edilmesi gerekmektedir. Bu gerekliliği yerine getirebilmek için formal eğitim kurumlarında görevli sınıf öğretmenlerine büyük görev düşmektedir. Bu araştırmanın genel amacı da bu görevde etkin rol oynayan ülkemizdeki sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin tanınması için gerekli farkındalık düzeylerini belirlemektir.

---

² A.Oğuzhan Kıldan, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocuklar Hakkındaki Görüşleri", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt :19 No :3, 2011, 805-818, s.805

BİRİNCİ BÖLÜM

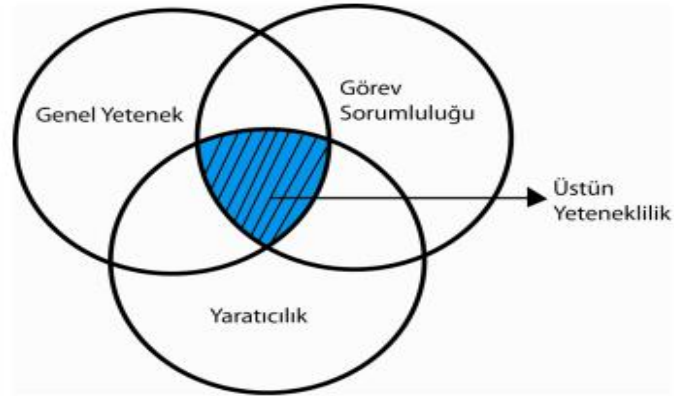
ÜSTÜN YETENEKLİLİK VE ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde konuyla ilgili literatür ve kuramsal yöntemlerin dayandığı temellerden bahsedilecektir.

1.1. ÜSTÜN YETENEKLİLİK NEDİR ?

Üstün yeteneklilik kavramına ait geçmişten günümüze kadar geçen zaman dilimi içerisinde bir çok farklı tanıma ulaşılmaktadır. Bilimin her alanında olduğu gibi üstün yeteneklilik konusu da zamanla bir çok farklı boyutta incelenmiştir. Bu nedenle 'üstün yeteneklilik' kavramı hakkında farklı tanımlar, farklı yaklaşımlar elde edilmiştir. "Üstün yeteneklilik nedir?", sorusuna cevap bulabilmek için kavramı farklı boyutlarıyla açıklamak gerekmektedir.

Üstün yeteneklilik alanının öncülerinden olan Terman (1925), üstün yetenekliliği standart zeka testlerinden en yüksek puanla başarı göstermiş, %2'lik kısım olarak adlandırdığı üst sınırdaki kesim şeklinde açıklamıştır. Terman'ın sadece zeka olarak tek kritere bağladığı bu durum zamanla kendisini daha çoklu boyutlarda incelenmesi gereken, yeni modellere bırakmıştır. Bu modellerin ilklerinden biri Renzulli'ye aittir. Renzulli'nin (1986) üç halka modeli olarak adlandırdığı çalışmasından yola çıkarak oluşturduğu tanım ise günümüzde üstün yeteneklilik kavramı üzerine en çok kabul gören ve benimsenen tanımdır. Renzulli üstün yeteneklilik tanımını yetenek, yaratıcılık ve görev sorumluluğu kavramlarından oluşan üç temel değişene dayandırmıştır.³

Şekil-1 : Renzulli'nin Üç Halka Modeli⁴

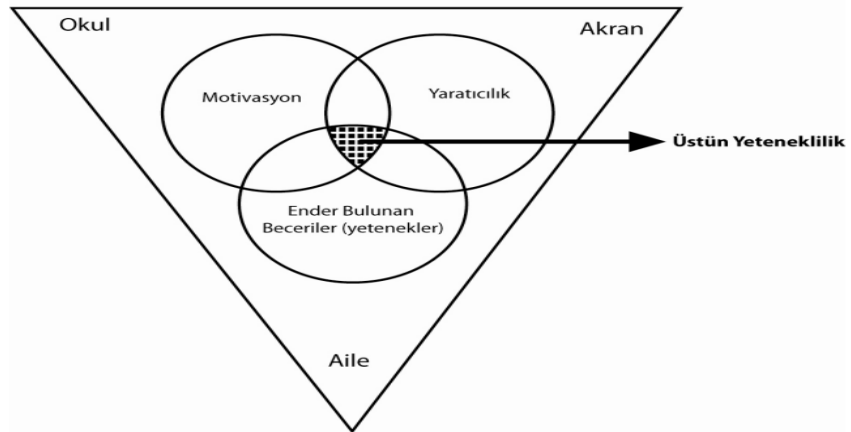
³ Feride Ercan, Fen Alanında Üstün Yetenekli Öğrencilerin Tanılanmasına Yönelik Bir Model Geliştirme Önerisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu, 2013, s.14, (Yayımlanmamış Doktora Tezi)

⁴ Mustafa Uğur Özkan, *Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri*, http://cocukuniversitesi.aydin.edu.tr/tez/ustun_yetenekliler_ozellikleri.pdf (Erişim tarihi 03.05.2015)

Renzulli, üstün yetenekli kişiler için bu modelde yer alan özelliklerin yani; genel yetenek, genel yaratıcılık ve görev sorumluluğu kavramlarının birleşimini geliştirebilen ve insan performansının kıymetli alanlarından bir ya da bir kaçına uygulayabilen bireyler olarak bahsetmiştir.⁵ Diğer bir ifadeyle özetleyecek olursak üstün yeteneklilik, üç halka modeli özelliklerine sahip ve bunları geliştirebilecek güce sahip olan kişilerdir.

Renzulli, tanımlamalarının birinci etkeni olarak yetenekten bahsetmiş ve bunu genel ve özel yetenek olarak alt başlıklarıyla ifade etmiştir. Genel yetenek ile akıcı sözcük kullanma, bilgileri çabuk hatırlama ve aktarma gibi kabiliyetleri, özel yetenek ile de sanatsal (resim, müzik, dans vb.) becerileri ifade etmektedir. Üç halka modelinin ikinci etkeni olarak yer alan yaratıcılık etkenini ise yeni fikirler oluşturma ve bu fikirleri oluşan durumlara uygulayabilmek olarak ifade etmiştir. Son etken olarak yer alan görev sorumluluğu kavramını açıklarken Renzulli, başladığı bir işi bitirme bunun için gerekli bütün motivasyona sahip, kendinden emin, başarıya isteği gibi özellikleri ifade etmiştir.⁶

Daha sonraki yıllarda Renzulli'nin oluşturduğu üç halka modelinden etkilenen farklı yaklaşımlar olmuştur. Bu yaklaşımlardan biri Mönks'e aittir. Mönks (1992), üstün yeteneklilik tanımlamasını oluştururken Renzulli'nin üç halka modeli yaklaşımına yeni üç etken dahil etmiş ve çok faktörlü üstün yeteneklilik modelini oluşturmuştur.

Şekil-2 : Mönks'ün Çok Faktörlü Üstün Yeteneklilik Modeli⁷

⁵ Joseph S. Renzulli, "The Three-Ring Conception of Giftedness: A Developmental Model For Promoting Creative Productivity", http://www.gifted.uconn.edu/sem/pdf/the_three-ring_conception_of_giftedness.pdf (Erişim tarihi 20.04.2015)

⁶ Ümit Davaslıgil, Üstün Çocuklar, Mustafa Ruhi Şirin vd. (ed), 1. **Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı**, İstanbul Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004, .211-218, s.214

⁷ Ercan, a.g.e., s.18

Mönks çok faktörlü üstün yeteneklilik modelinde ele aldığı üç yeni etkeni; üstün yetenekliliği etkilediğini düşündüğü aile, okul ve yaşlılarıyla etkileşim olarak adlandırmıştır. Çevrenin üstün yeteneklilik üzerinde davranış değişikliklerine neden olabileceğini ve bireyi motive edici ekiye sahip olacağını ifade etmiştir. Mönks, bu modelinde yer alan altı faktörün birbiriyle oluşturduğu pozitif etkileşimin üstün yeteneklilik performansını ortaya çıkaracağını belirtmiştir.⁸

Üstün yeteneklilik kavramını açıklamak için ortaya konulan bir diğer model Tannenbaum'un (1986) denizyıldızı modelidir.

Şekil-3 :Tannenbaum'un Denizyıldızı Üstün Yeteneklilik Modeli⁹

Denizyıldızı modeline göre kişinin üstün yeteneklilik özelliği gösterebilmesi için genel yetenek, özel yetenek, zeka ile ilgili olmayan özellikler, çevresel faktörler ve şans olmak üzere beş etkene sahip olması gerekmektedir. Bu beş etken bir bütün olarak yer almalı her etken yalnız başına yeterlilik göstermemektedir. Başka bir ifadeyle etkenlerden dört tanesinin bir arada oluşu beşinci olmadan bir anlam ifade etmemektedir.¹⁰

⁸Hüseyin Aktaş, "106.Avrupa Semineri Üstün Zekalı/Üstün Yetenekli Çocuklar ve Öğrenciler", <http://okulannesiyiz.biz/yazaryazi.asp?haberid=&okuilk=&yaziid=176&kate=0&yazarid=6> (Erişim tarihi 01.05.2015)

⁹ Ercan, a.g.e., s.15

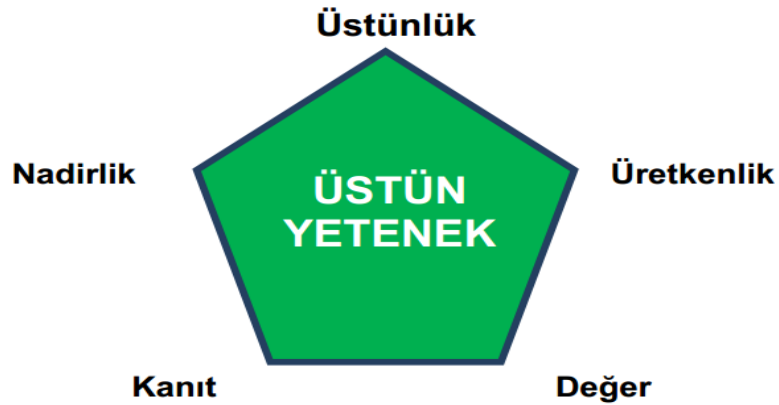
¹⁰Şule Demirel ve Uğur Sak, "Yetenek hiyerarşisi: Üstün Yetenek Türlerinin Toplumsal Değerleri Üzerine Bir Araştırma", *Türk Üstün Zeka ve Eğitimi Dergisi* 1, 2011, s.61-76

Üstün yeteneklilik, ismi geçen modellerde olduğu gibi değişik etkenlere de bağlıdır. Bu durumda üstün yeteneklilik ortalamasının üzerinde, zihinsel ve yaratıcı düşünme, motivasyon ve çevresel faktörlerin etkisiyle kişinin potansiyelinin bir ürüne dönüşmesidir. ¹¹

Winner (1996), üstün yetenekliliği belli bir alanda üstün beceri ortaya koyan, yüksek düzeyde yeni fikirlere sahip, görev sorumluluğuna sahip ve sahip olduğu özellikleri sergileme durumu olarak ifade etmektedir. Ayrıca üstün yeteneklilikten bahsederken Winner, üç sıra dışı özellikten bahsetmektedir.

1. **Erken Gelişmişlik:** Üstün yetenekli çocuklar kimi alanlarda yaşitlarından daha erken bir takım birikime sahip olabilirler. Gelişmiş bir dil, matematik, görsel sanatlar vb. bunlara örnek olabilir.
2. **Hızlılık:** Üstün yetenekli çocuklar normal çocuklardan daha kolay ve çabuk öğrenebilmektedir.
3. **Derinleşmeye ilgi:** Üstün yetenekli çocuklar dikkatleri çeken bir konuya yoğunlaşarak fazla ilgi gösterirler. ¹²

Sternberg ve Zhang'ın (1995) ortaya koyduğu beşgen kuramında üstün yetenekli bireylerin nadirlik, mükemmeliyetçilik, kanıt, üretkenlik ve değer olmak üzere beş etkene sahip olması gerekmektedir. ¹³ Sternberg beşgen kuramında ortaya koyduğu değişkenleri bir bütün olarak ele alır ve üstün yetenekli bireyin bu özelliklere sahip olması gerektiğini ifade ederek ve sadece IQ uygulamaları sonucuna göre bir tanımlama yapılmasının doğru olmadığını savunmaktadır. ¹⁴

Şekil-4 : Sternberg ve Zhang'ın Beşgen Kuramı ¹⁵

¹¹ Çiğdem Çelik Şahin, "Bilim Sanat Merkezi Öğrencilerinin Bu Kurumlara İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi", *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 21, ,2014, 101-117, s.105

¹² Ellen Winner, *Gifted Children Myths and Readities*, New York: Basic Books, 1996, s.3

¹³ Demirel ve Sak, a.g.e, s.641

¹⁴ Robert Jeffrey Sternberg, "Giftedness According to The Theory of Successful Intelligence", N.Colangelo and G.A. Davis (ed.), *Handbook of Gifted Education*, 2003, s.88-99

¹⁵ İbrahim Akar ve Şeyma Şengil Akar, "İlköğretim Okullarında Görev Yapmakta Olan Öğretmenlerin Üstün Yeteneklilik Hakkındaki Görüşleri", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt :20, No:2, 2012, 423-436, s.425

Üstün yeteneklilikle ilgili ortaya konulan modeller ve tanımlamalara göre; bilincin erken gelişmesi, çabuk kavrama yeteneği, merak güdüsü, akranlarına göre daha gelişmiş kelime dağarcığına sahip olma, olağandışı problemleri çözmeye istekli olma, yaratıcı fikirler üretme, toplumsal sorunlara duyarlılık gibi özellikler üstün yetenekliliğin belirtileri olarak düşünülmektedir.¹⁶

Uluslararası tanımlamalara bakıldığında üstün yeteneklilik ile ilgili farklı bakış açıları olduğu görülmektedir. Bu konuya hassasiyet gösteren ülkelerin başında gelen Amerika Birleşik Devletleri ise yapmış oldukları Amerikan Kongresi'nde (1978) üstün yetenekliliği, "okul öncesi, ilk veya ortaokul seviyesinde kanıtlanmış bir potansiyele, yeteneğe sahip; entellektüel, yaratıcılık, spesifik akademi gibi alanlarda üst düzey performans ortaya koyan veya liderlik yeteneği gösteren; görsel alanlarda üstün başarı gösteren, etkinlikleri okul tarafından yeterli seviyede karşılanamayan çocuk" olacak biçimde tanımlamıştır.¹⁷

Türkiye'de üstün yeteneklilik kavramı üzerine yapılan tanımlamalardan biri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından üstün yetenekli çocuklara yönelik eğitim vermek amacıyla kurulan Bilim Sanat Merkezleri Yönergesi'nde; "üstün veya özel yetenekli çocuk, özel akademik alanlarda veya zeka, yaratıcılık, sanat ve liderlik potansiyeli yönüyle akranlarına göre üst düzey performans gösteren ve bu tür yeteneklerini geliştirmek için okul tarafından sağlanan olanak ve etkinliklere ihtiyaç duyan çocuk" şeklinde tanımlanmıştır.¹⁸

Türkiye'de üstün yetenekli çocuk hakkında kabul gören tanımlamalardan bir diğeri ise, bilinçsel (zihinsel) yeteneklerinin veya zeka alanlarının birçoğunda kendi yaş grubunda yer alan çocuklara göre üst düzey gelişim gösteren veya özgüvene sahip olan yaratıcılık yönü kuvvetli ve başladığı işi tamamlamada yüksek vazife bilinci olan bireyler biçiminde ifade edilmektedir.¹⁹

Tanımlamalardan da anlaşıldığı üzere; üstün yeteneklilik çocuğun ve kişinin bir alanda ya da birden fazla alanda akranlarından daha yüksek yeteneklerinin bulunması, bu becerilerinin tespit edilebilmesi ve bireyin kendi yaşlıtlarından daha hızlı gelişim ortaya koymasıdır.

---

¹⁶Kurt A. Heller ve Neville J. Schofield, Identification and Nurturing the Gifted From an International Perspective, Steven I.Pfeifer *Handbook of Giftedness in Children* ISBN: 978-0-387-74400-8, Springer Science+Business Media Pres., 2008, 93-113, s.96

¹⁷Cem Şenol, Üstün Yetenekliler Eğitim Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ, 2011, s.9 (**Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**)

¹⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Sitesi, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2593_0.html (Erişim tarihi : 05.05.2015)

¹⁹ Ayşegül Ataman, *Üstün Zekalılar ve Üstün Yetenekliler*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1018, Eskişehir, 1998, s.178

1.2. ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

Üstün yetenekli çocuklar toplumda yer alan tüm akranlarının %2'lik üst kısmını oluşturmaktadır.²⁰ Bu nedenle toplumun küçük bir kısmında yer alan bu özel çocukları akranlarından ayıran bir takım özellikler vardır. Üstün yetenekli çocuklar için belirlenen bu özellikler geniş araştırmalar sonucu oluşturulmuştur. Tespit edilen özellikler 'Üstün yetenekli çocuk' kavramını daha da belirginleştirilmiş ve geliştirilmiştir.²¹

Dr.Karen Rogers (1995), 241 çocuğa uyguladığı araştırmasında üstün yetenekli çocuklara yönelik özellikleri şu şekilde açıklamıştır:

- Üstün yetenekli çocukların %99,4'ünün öğrenme hızları yüksektir.
- Üstün yetenekli çocukların %99,3'ünün kelime hazineleri yaşlılarına göre oldukça ileri düzeydedir.
- Üstün yetenekli çocukların %99,3'ü harika bir hafızaya sahiptir. Öğrendiklerini unutmaları zordur.
- Üstün yetenekli çocukların %97,9'unun merak güdüsü gelişmiştir. Akla gelmeyecek sorular sorarlar.
- Üstün yetenekli çocukların %96,1'inin bazı zamanlarda akranlarına göre daha olgun davranışlar göstermektedir.
- Üstün yetenekli çocukların %95,9'unun mükemmel bir mizah gücü bulunmaktadır.
- Üstün yetenekli çocukların %93,8'inin dikkat düzeyleri çok yüksektir, gözlemlene özellikleri gelişmiştir.
- Üstün yetenekli çocukların %93,5'i başka insanların ihtiyaçlarına karşı duyarlıdır, merhametlidir.
- Üstün yetenekli çocukların %93,4'ünün hayal gücü gelişmiştir, yaratıcı çalışmalar oluşturmaktadır.
- Üstün yetenekli çocukların %92,9'unun matematiksel kabiliyetleri gelişmiş, sayısal kavramlar konusunda yeteneklidir.
- Üstün yetenekli çocukların %90,3'ünün adalet ve dürüstlük kavramları gelişmiştir.
- Üstün yetenekli çocukların %89,4 'ünün karmaşık zihinsel aktiviteleri (bulmaca, yapboz vb.) kolaylıkla çözebilmektedir.

²⁰ Ümit Davaslıgil, *Üstün Yetenekli Çocuklar Durum Tespiti Komisyonu Ön Raporu*, Çocuk Vakfı Yayınları, 2004, s.15

²¹ Ahmet Bildiren ve Metin Uzun, "Üstün Yetenekli Öğrencilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Tanılama Yönteminin Kullanılabilirliğinin İncelenmesi", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı.2, 2007, 31-39, s.32

- Üstün yetenekli çocukların %88,3'ünün zihinsel ve fiziksel enerjileri yüksektir.
- Üstün yetenekli çocukların % 85,9'unu ilgi duydukları konuya karşı duyarlıdır.
- Üstün yetenekli çocukların % 84,1'inin sorgulayıcı yönleri güçlüdür.
- Üstün yetenekli çocukların % 80,3'ü oldukça fazla okuyor.²²

Bir başka akademisyen Kokot ise üstün yetenekli çocuklara ait özellikleri hem olumlu hem de olumsuz yönleri ile tanımlamıştır. Kokot'a (1999) göre üstün yetenekli çocuklar çabuk öğrenirler, soyut düşünürler, olayları sorgular, bağımlı olmadan yalnız çalışabilirler, espri yetenekleri güçlü, hafızaları kuvvetli, toplumsal olaylara karşı sorumluluk algıları gelişmiştir, birden farklı alana ilgi gösterirler, fiziksel ve zihinsel enerjileri oldukça yüksektir, olaylar karşısında empati kurarlar, duygusal olarak hassas yapıdadırlar. Tüm bu olumlu özelliklerin yanı sıra üstün yetenekli çocuklarda, olumsuz bir takım özelliklerde görülebilmektedir. Bunlar; ilgilenmedikleri konularda dikkatsizdirler, çalışmalarında yardım almaya direnebilirler, eleştirel davranışlar sergileyebilirler, inatçı yaklaşımlar ortaya koyabilirler, duygusal olarak kırılğan egolarının olduğunun yanı sıra eleştiriye kapalı oldukları söylenebilir.²³

Üstün yetenekli çocukların özelliklerini ifade eden birçok farklı liste ortaya çıkabilmektedir. Birçok farklı listenin oluşmasını Akarsu (2001), şu nedenlerle ifade etmektedir;

- Yetenek tanımının kültürel etkileşimle oluştuğu için kültürden kültüre değişkenlik göstermesi,
- Değerlendirilen yaş gruplarının farklı oluşu,
- Cinsiyet faktörü,
- Kavramın ele alındığı coğrafi koşullardaki farklılıklar,
- Üstün yetenekli çocuğa sahip ailenin sosyo-ekonomik durumu.²⁴

Üstün yetenekli çocukların özellikleri ile ilgili birçok faktörden bahsedilmiş olmasına karşın bu çocukları daha iyi tanımlayabilmek ve daha genellenebilir kanılarda bulunabilmek için ayırt edici özellikler başlıklar halinde ele alınmıştır.

1.2.1. Bedensel Özellikleri

Üstün yetenekli çocuklar doğdukları andan itibaren normal çocuklara göre farklı bir gelişim düzeyine sahiptirler. Üstün yetenekli çocuklar bedensel olarak

²² Ayhan Aydın, *Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretim*, Pegem Akademi Yayınları, 2014, s.323

²³ Shirley Kokot, *Help-Our Child is Gifted* (Revision Edition). Readford House Publication, Henkos Printes (Pty) Ltd. Republic of South Africa, 1999,

²⁴ Füsün Akarsu, *Üstün Yetenekli Çocuklar, Aileler ve Sorunları*, Eduser Yayınları, Ankara, 2001, s.32

akranlarından daha ağır, boyları daha uzun ve sağlıklı doğar.²⁵ İç organları da dış organları gibi gelişmiştir. Üstün yetenekli çocukların fiziksel gelişimleri her yaşta akranlarına göre sağlıklı ve güçlüdürler. Bedensel engelli olanlarına az rastlanır.²⁶ Üstün yetenekli çocuklar, normal çocuklara göre konuşmaya erken başlarlar. Hafızaları oldukça kuvvetlidir, öğrendiklerini kolay kolay unutmazlar. Üstün yetenekli çocukların omuz ve kalçaları geniştir.²⁷

Duyarlı bir sinir sistemine sahip olan üstün yetenekli çocuklar aşırı hareketlidirler. Enerjilerini yüksek olmasından dolayı yaşıtlarına göre daha az uyurlar. Zihinsel ve fiziksel enerjilerinin yüksek olmasından dolayı üstün yetenekliler hiperaktif olarak adlandırılmamalıdır. Hiperaktif çocuklar kontrollü davranış sergileyemezler ve dikkatleri dağınık olur. Üstün yetenekli çocuklar ise ilgilendikleri konularda dikkatlerini yoğunlaştırabilir ve kontrollü davranışlar sergileyebilirler. Algılama yetenekleri gelişmiş, duyu organları keskindir. Dikkat ve koordinasyon düzeyleri çok yüksektir.²⁸

1.2.2. Zihinsel Özellikleri

Öğrenme konusunda oldukça istekli olan üstün yetenekli çocukların zihinsel yetenekleri oldukça gelişmiştir.²⁹ Üstün yetenekliler kavramsal olarak yaşıtlarından ileridedirler, diğer bir ifadeyle soyut düşünebilmektedirler. Kavramlar arasında mantıksal ilişki kurarlar. Karmaşık ve olağandışı etkinliklerden hoşlanırlar. Eğitim aldıkları okullarda karşılaştıkları rutin ve tekrarlar bu çocukları sıkıkmaktadır.³⁰

Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık problemleri kolaylıkla çözebilmektedirler.³¹ Geniş bir hayal gücüne sahiptirler. Üstün yetenekli çocuklar kendi yaşıtlarına göre daha yenilikçi ve farklı düşünceler ortaya koyarak, yaratıcı ve başkalarının düşünmediği fikirler üretebilmektedirler.³² Bu çocuklar geniş bir kelime dağarcığına sahiptirler. Akıcı konuşur ve kelimeleri kolayca kullanabilmektedirler. Hafızaları oldukça kuvvetli olan üstün yetenekli çocukların ezber yetenekleri

²⁵ Gary A. Davis and Sylvia Rimm, *Education of the Gifted and Talented*, USA :Allyn and Bacon, 1994, s.26

²⁶ Akarsu, a.g.e., s.6-8

²⁷ Doğan Çağlar, Üstün Zekalı Çocukların Özellikleri, Mustafa Ruhi Şirin vd.(ed.), *1.Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı*, İstanbul Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004, 111-125, s.114

²⁸ Ayşegül Ataman, Üstün Zekalı ve Üstün Yetenekli Çocuklar, Mustafa Ruhi Şirin(ed.), *1.Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı*, İstanbul Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004, s.155-168,

²⁹ Metin Uzun, *Üstün ve Özel Yeteneklilik Nedir?*, *1.Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi El Kitabı*, İstanbul : Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004, s.20

³⁰ Çağlar, a.g.e., s.114-125

³¹ Norma E. Cuts and Nicholas Moseley, *Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Eğitimi*, Çev.İsmail Ersevimi, Özgür yayınları, İstanbul, 2001, s.113

³² Nazan Özkan, Üstün Zekalı-Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Okulun, Öğretmenin ve Ailenin Yeri, *Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul, 2009, s.40 (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*)

gelişmiştir. Öğrendikleri bilgileri kolay kolay unutmazlar.³³ Üstün yetenekliler kendilerine uygun çalışma yöntemini oluşturmak için birçok yöntem denerler ve uygun olanı bulurlar.³⁴ Üstün yetenekli çocukların yüksek eleştirel kabiliyetleri vardır. Sanatsal yetenekleri var olduğundan sanat alanlarından birinde yüksek kabiliyet gösterirler. Karşılaştıkları güç durumlar karşısında alternatif çözümler üretebilirler.³⁵

1.2.3. Kişilik Özellikleri

Üstün yetenekli çocuklar, kişilik olarak bağımsızlık özelliği göstermektedirler. Üstün çocuklar birden fazla işi aynı anda yapabilirler, ulaşmak istedikleri yüksek idealleri vardır, çevre sorunlarına karşı duyarlıdırlar, olaylar karşısında inandırıcı mantıksal cevaplar ararlar, kendilerine olan güvenleri yüksektir. Bu nedenle düşündüklerini kolaylıkla söylerler. Savundukları fikirlerinden vazgeçmezler. Münazara yetenekleri yüksektir, doğruluğuna inandıkları konuyu sonuna kadar savunurlar. Estetik ve güzellik her anlamda önemlidir, her detaya dikkat ederler.³⁶

Üstün yetenekli çocuklar duygusaldırlar. Adalet, güven ve sadakat üstün çocuklar için önemlidir. Haksızlığa katlanamazlar. Yaşadıkları olayları kontrol edebileceklerine inanırlar, kadercilik yapmazlar. Üstün yetenekliler arkadaşları tarafından sempatik bulunurlar. Mizah anlayışları ve espri yetenekleri akranlarından daha gelişmiştir.³⁷

1.2.4. Sosyal Özellikleri

Üstün yetenekli çocuklar yaşıtlarına göre sosyal ilişkilerde daha olgun davranışlar göstermektedirler. Sergiledikleri olgun davranışların karşılığını akranlarından bulamadıkları için kendilerinden büyük bireylerle arkadaşlık etmeye, yakınlık kurmaya çalışmaktadırlar.³⁸

Üstün yetenekli çocukların hissetme duyguları gelişmiş olduğundan, sizin düşündüklerinizi kolay anlarlar.³⁹ Üstün yetenekli çocuklar yaşıtlarından farklı olduklarını fark ettikleri için bunları etrafındaki bireylere de hissettirmeye çalışırlar.

³³ Cutss, a.g.e., s.113

³⁴ Çağlar, a.g.e., s.114-125

³⁵ Ümit Davaslıgil vd., *Üstün ve Özel Yetenekli Çocuklara İlişkin Alt Komisyon Raporu*, İstanbul Çocuk Kurultayı Projeler Kitabı, İstanbul: Çocuk Yayınları Vakfı, İstanbul, 2000, s.291-304

³⁶ Şenol, a.g.e., s.16

³⁷ Marilena Z. Leana, *Üstün Zekalı ve Normal Çocuklarda Yönetmel Fonksiyonlar: Londra Kulesi Testi*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2005, s.20 (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*)

³⁸ Nancy M.Robinson, *The Social World Of Gifted Children and Youth, Handbook of Giftednes in Children*, Steven I Pferffer (ed), ISBN 978-0-387-74401-8 Springer Science, Business Media Press, 2008, s.36

³⁹ Doğan Çağlar, "Üstün Zekalı Çocukların Özellikleri", [http ://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/492/5769.pdf](http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/492/5769.pdf) (Erişim tarihi 06.04.2015)

Küçük yaşlardan itibaren hedeflerinden vazgeçmeden ilerler. Üstün yetenekli çocukların en ince detaylara kadar düşünen ve inceleyen mükemmeliyetçi yapıları vardır. Belirsizlik taşıyan konulara daha çok ilgi duyarlar. Hakkında kimin ne düşündüğüne aldırmazlar. Kendi koydukları kuralların kabul edilmesini isterler.⁴⁰ İlgi duydukları konuları her koşulda dile getirmekten hoşlanırlar. Vazife ve sorumluluk almaktan asla kaçınmazlar. Sosyal aktivitelere katılmak ve öncülük etmeyi çok severler. Kendi akranlarının dışındaki daha büyük çocuklarla karmaşık oyunlar oynamaya istekli davranırlar.⁴¹

Üstün yetenekli çocuklar risk almaktan hoşlanırlar bu nedenle lider olmaya isteklidirler. Grup aktivitelerinde ekibin gereksinimleri çabuk kavrarlar ve ekipte yer alanların duygularına, ihtiyaçlarına değer verirler.⁴² Üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, olağan dışı davranışları olan, tuhaf bireyler olarak görülebilirler.⁴³

Üstün yetenekli çocukların sahip olduğu sosyal özellikler rehberlik hizmetleriyle desteklenmediğinde bir takım olumsuz durumlarında ortaya çıkabileceğinden bahsedilmektedir. Üstün yetenekli çocukların birçoğunun kendi hedefleri ile toplumun isteklerinin arasında sıkışıp kaldığını ve bunun neticesinde yalnız kaldıklarını ve acı çektiklerini, bir çelişki yaşadıklarını ifade etmektedir.⁴⁴ Üstün yetenekli çocukların sahip olduğu zihinsel, duygusal ve sosyal beceriler ile ilgi duydukları konuların kendi akranlarından farklı olması olağan gelişim gösteren akranlarıyla birlikte etkinlikler yapmasını, oyunlar oynamasını ve iletişim kurma imkanını güçleştirmektedir.⁴⁵ Yalnız kalma ve dışlanmışlık riskiyle karşı karşıya kalan bu çocuklar, çevrelerince de kendini beğenmiş olarak algılanabilmektedirler.⁴⁶

Bu kısımda ifade edilen olumlu ve olumsuz özelliklerin birçoğu kalıtsal yollarla kazanılmış özellikler değildir. Aktarılan özellikler sosyal özellikler olduğu için üstün yetenekli çocukların çevreleriyle kurdukları etkileşimin, çevrenin sunduğu sosyo-ekonomik olanakların bir sonucu olarak ortaya çıkabilmektedir.

---

⁴⁰ Doğan Çağlar, "Üstün Zekalı Çocukların Özellikleri", *Ankara Üniversitesi Dergisi*, 1972, ,95-110, s.100-104

⁴¹ Çağlar, a.g.e., s.100-104

⁴² Ataman, a.g.e., s.155-168

⁴³ Ataman, a.g.e., s.180

⁴⁴ Şenol, a.g.e., s.19

⁴⁵ Nilgün Metin, *Üstün Yetenekli Çocuklar*, Öz Aşama Matbaacılık, Ankara, 1999, s.33

⁴⁶ Hayati Hökelekli ve Turgay Gündüz, *Üstün Yetenekli Çocukların Karakter Özellikleri ve Değerler Eğitimi*, *Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı*, İstanbul: Çocuk Yayınları Vakfı, İstanbul, 2004, s.133

1.2.5. Öğrenme Özellikleri

Üstün yetenekli çocuklardan etkili ve verimli bir şekilde faydalanmak isteyen toplumlar bu çocuklara aktaracakları bilgilerin nasıl bir eğitim ortamında sunulması gerektiğini, etkili bir öğrenmenin nasıl sağlanacağını bilmesi gerekmektedir. Bu nedenle üstün yetenekli çocukların öğrenme özelliklerinin iyi bilinmesi gerekmektedir.

Üstün yetenekli çocuklar kavramlar arasında bağlantı kuran öğrenme yöntemlerini tercih ederler. Okudukları her şeyde anlam bütünlüğü ararlar.⁴⁷ Gözlem yetenekleri oldukça gelişmiştir. Soyut düşünme yetisi, kavramlaştırma, sentezleme, tümevarıma dayalı öğrenmeye ve sorun çözmeye ilgi duyarlar. Zihinsel etkinliklerden hoşlanırlar. Kavramlar arasındaki neden – sonuç ilişkilerine ilgi duyarlar, bağlantıları gözden kaçırmazlar. Sayı sistemleriyle ilgilenmekten hoşlanırlar. Zaman kavramı yaşitlarından daha gelişmiş olduğu için düzen ve istikrardan hoşlanırlar. Okumaya karşı aşırı ilgi duyarlar.⁴⁸

Bu çocuklar meraklı ve sorgulayıcıdır. Merak ettikleri konuları sonuca ulaşınca kadar araştırırlar. Düşünme hızları yaşitlarından çok daha yüksektir. Şüphecidirler, yaşantıları olağan kabul etmez eleştirel düşünürler. Kendilerini eleştirmekten kaçınmazlar. Özdenetim sağlarlar. Bağımsız çalışmaktan hoşlanırlar. Yeni bir şeyler yapacak mucitçe çalışmalara aşırı ilgi duyarlar. Farklılık yarattığınız konularda dikkat süreleri daha uzun olur ve konuya aşırı yoğunlaşırlar.⁴⁹ Farklı konularda bilgi edinebilmekte ve edindikleri bilgiyi belleklerinde saklama özelliği gösterebilmektedirler. Güçlü hafızalarının olması edindikleri bilgileri istedikleri anda çok hızlı hatırlamalarını sağlamaktadır. Kelime hazinelerinin geniş olması anlam kurmalarını ve anlamlı bir şekilde ifade etmelerini sağlamaktadır. Normal çocuklara nazaran daha uzun tümceler kurmaktadır. Üstün yetenekli çocukların öğretim aşamasında buldukları sınıfın ortalama iki üstü olan sınıf basamağında bilgiye sahip oldukları, özellikle bazı konularda bu daha da fazla bir düzeyde bilgiye sahip oldukları ortaya konulmuştur. Özellikle; matematik, fen bilimleri ve dil bilimleri gibi alanlarda başarılı olmaktadır.⁵⁰

⁴⁷ Selda Keskin, Üstün ve Özel Yetenekli Çocukların Bilgisayara ve Bilgisayar Dersine Yönelik Tutumları, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir, 2006, s.13 (**Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**)

⁴⁸ Davaslıgil, a.g.e, s.22

⁴⁹ Keskin, a.g.e., s.13

⁵⁰ Ayşegül Ataman, Üstün Zekalı ve Üstün Yetenekli, İlhami Fındıkçı (ed), **Eğitimimize Bakışlar 1**, Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul, 1996, s.143-155

1.3. ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ

Tüm dünya ülkelerinin vatandaşlarına uyguladıkları eğitim sistemlerinin temelini genel nüfusa uygun ve uyumlu öğrenme politikaları oluşturmaktadır. Genel nüfus ile anlatılmak istenen öğrenim çağına gelmiş zihinsel yeterlilikleri birbirinden farklı olmayan çocukların okul ortamında hayata hazırlanmalarını ifade etmektedir.

Çağdaş ülkeler eğitimi bir yatırım olarak görür ve ülkenin gelişimi için bu genel nitelikleri taşıyan çocukların dışında kalan, zihinsel olarak ileri yada geri düzeyde olan bireyler için farklı eğitim yaklaşımları ortaya koyarlar. Çağdaş eğitimin gerekliliği olan bu yaklaşımlar bireyi yalnızlığa terk etmeden, toplum vicdanına bırakmadan yeterliliklerinin ve yeteneklerinin son limitine kadar gelişmesine olanak tanımaktadır. Daha geniş bir ifadeyle zihinsel olarak geri seviyede olan öğrenciler için uygulanan özel eğitim yöntemleri, çağdaş eğitimin bir gerekliliği olarak üstün yetenekli yani zihinsel olarak ileri düzeyde olan çocuklar içinde gerekli görülmektedir. Onları akranları arasından bulup çıkarmak, ihtiyaçlarına göre eğitim vererek, sahip oldukları güçlü yanlarını geliştirmelerine olanak sağlamak demokrasiyi benimsemiş bir toplumun eğitimde eşitlik ilkesinin uygulanabilirliğini ortaya koymaktadır.⁵¹

Bir ülkenin geleceğine dair stratejik adımlarından biri olarak kabul edilen üstün yetenekli çocuklar, normal eğitim programı yöntemleriyle sağlanamayan daha geniş eğitim olanaklarına ihtiyaç duymaktadırlar.⁵² Ayrıca üstün yetenekli çocukların normal eğitim programları içinde gelişim seviyelerini etkileyecek sorunlar yaşama ihtimalleri hayli yüksek olasılıktadır.⁵³ Elde edilen önemli bulgular incelendiğinde; üstün yetenekli çocukların uygun eğitim ortamlarının eksikliği sonucunda davranış bozuklukları gösterdikleri gözlemlenmiştir. Sebebi ise, bireyin merakını ve istediğini uyandıracak yeterli donelere sahip olmayan bir eğitim programına mecbur kalmalarıdır. İlgilerini çekecek bir program eksikliği, bu çocukları kendilerini oyalamak için başka uygun olmayan davranışlara itmektir.⁵⁴ Normal seviyedeki bireyler için hazırlanmış müfredat, üstün yetenekli bir öğrencinin yeteneklerinin azalmasına neden olmaktadır. Ülkenin genel çıkarlarını ilgilendiren, toplumsal yönlendirme için önem teşkil eden bu üstün yetenekli çocuklar kamusal bir değeri oluşturmaktadır. Bu nedenle ülkenin milli eğitimini yönetenlerin farklı öğrenme gereksinimine ihtiyacı olan üstün çocuklara uygun eğitim ortamını sağlamaları gerekmektedir.

⁵¹ Ahmet Emre Bilgili, "Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi Sorunu", *Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı12, İstanbul, 2000, 59-74, s.60

⁵² Sally M. Reis, Karen L. Westberg, *The Impact of Staff Development On Teachers' Ability to Modify Curriculum For Gifted and Talented Students*. *Gifted Child Quarterly*, 1994, s.38; *aktaran* Faruk Levent, *Üstün Yetenekli Çocukların Hakları El Kitabı*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2011, s.27

⁵³ Ataman, a.g.e, s.151-170

⁵⁴ Bilgili, a.g.e., s.59-74

Üstün yetenekli çocukların tanınması ve yeteneklerinin belirlenmesinin ardından ihtiyaçlarını en iyi karşılayacak eğitim programına karar verilmelidir. Bu çocuklar için sağlanacak en iyi eğitim yöntemleri üç temel başlıkta ifade edilmektedir. Bunlar:

1. Hızlandırma
2. Gruplama
3. Zenginleştirme⁵⁵

1.Hızlandırma

Hızlandırma bir programın varsayılan zamandan daha erken zaman içinde tamamlanması olarak ifade edilmektedir. Hızlandırma yöntemi değişik şekillerde uygulanabilmektedir. Bu program temel eğitime erken başlama, akranlarından farklı olarak üst sınıflara atlatma ve ders atlama şeklinde uygulanmaktadır. İfade edilen programların uygulanabilmesi için öğrencinin bir takım ölçütlere sahip olması gerekmektedir. Örneğin okula erken başlama için kas koordinasyonuna hakim, IQ düzeyi seviyesinin üst sınıra yaklaşmış, sağlıklı olması, sosyal ve duygusal olgunluğa sahip olmak bu ölçütlerin başında gelmektedir.⁵⁶ Bir diğer uygulama türü olan sınıf atlatma programında dikkat edilen ölçüt, üstün yetenekli çocukların, sınıf düzeylerinin üstünde bilgi ve yeteneğe sahip olmasıdır. Ders atlama uygulaması ise üstün yetenekli öğrencilerin sınıf seviyesinde olan alanlarını geliştirilirken, aynı zamanda ileri oldukları alanlarda da gelişmelerine olanak sağlanmaktadır. Bu programda üstün yetenekli öğrencinin sadece eğitim alanında değil, sosyal gelişimlerinde de pozitif etki görülmektedir.⁵⁷

Hızlandırma programı için anne-babalar, öğretmenler ve okul yöneticileri bir takım eksikliklere dikkat çekmektedir. Bu eksiklikleri de üstün yetenekli çocuklar hızlandırma programında sosyal, fiziksel, duygusal ve motor olgunluktan yoksun kalacakları şeklinde ifade etmektedirler. Bu nedenle hızlandırma programı olumlu ve olumsuz yanları iyi değerlendirilerek üstün yetenekli bireyin eğitim gereksinimlerini karşılayacak şekilde kullanılmalıdır.⁵⁸

2.Gruplama

Üstün yetenekliler için bir diğer program şekli olan gruplama, birbiriyle aynı özelliklere sahip olan çocukların bir arada çalışabilecekleri ortam oluşturmak olarak

---

⁵⁵ Metin, a.g.e., s.17

⁵⁶ Davaslıgil, a.g.e., s..236

⁵⁷ Davaslıgil, a.g.e., s.236

⁵⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Resmi İnternet Sitesi, "Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Üstün%20Zeka%20ve%20Özel%20Yetenekliler.pdf. s.35. (Erişim tarihi, 25.05.2015)

ifade edilmektedir. Sadece üstünlerden oluşan tam gün homojen sınıflar, üstünler ile normal akranlarının bir arada bulunduğu heterojen tam gün sınıflar ve yarım gün sınıflar olarak üç değişik gruplama sınıfları oluşturulabilmektedir.⁵⁹ Bu tip özel oluşturulan sınıflarda üstün yetenekli çocukların yeteneklerini geliştirmede başarılı olduğunu ve yetenekli çocukların benlik kavramlarının geliştiği görülmektedir.⁶⁰

3.Zenginleştirme

Zenginleştirme yöntemlerinin uygulanmasıyla ulaşılmak istenen nokta, gerekli olan süreç ve uygulanacak içeriktir.⁶¹ Farklı bir şekilde ifade edecek olursak etkili düşünme, yeni ve mantıklı fikirler ortaya koyma gibi yaklaşımlara ulaşmak için geliştirilen konular, projeler ve bunlara bağlı aktivitelerdir. Yalnızca zenginleştirme programlarının uygulandığı ortamlarda konularla ilişkili etkinlikler zenginleştirilmekte, eğitim müfredatının dışına çıkılmamaktadır. İki çeşit zenginleştirme yapılmaktadır. Bunlar; yatay ve dikey zenginleştirme şeklinde adlandırılmaktadır. Yatay zenginleştirme ile uygulanan aktivite çeşitlerinin artırılması kastedilmektedir. Dikey zenginleştirme ise konular hakkında daha derin incelemeler yapmak, destekleyici çalışmalar ortaya koymaktır. Örneklerle ifade edecek olursak, bağımlı olmadan çalışılan projeler, yaşanan coğrafyanın kültürel kalıntılarına tanıyabilecekleri müze ve bilimsel araştırma merkezi gezileri, münazara programları, tiyatro, dans, müzik, fen, matematik, resim, bilişim teknolojileri, yabancı dil, felsefe gibi alanlarda aktivite ve seminerler oluşturmaktır.⁶²

Bu zenginleştirme programları üstün yetenekli öğrencilerin kendi yaş grubu çocuklarla sosyalleşme sağlamasına karşın yeteneklerinde üst düzey bir performans ortaya çıkaramamaktadır. Yöntemin etkili olabilmesi için yapılan uygulamalarda görev alan öğretmenlerin konu ile ilgili olarak yeterli donanıma sahip olması gerekmektedir.⁶³

Yaratıcı sorun çözme programları olarak ifade edilen geleceğe dönük üstün yetenekli çocukları hazırlama programı ile Amerika'da mentorship diye adlandırılan uygulamalar da bu zenginleştirme yöntemleri içinde ifade edilebilmektedir.⁶⁴

Ataman (1984), üstün yetenekli öğrencilerin özel eğitim koşullarında eğitilmesi gerektiği fikrini ortaya koymaktadır. Türkiye'de bu fikir uygulanamadığından üstün

---

⁵⁹ Davaslıgil, a.g.e.,s.236

⁶⁰ Özlem Ersoy, Neslihan Avcı, **Özel Eğitim**, YA-PA Yayınları, İstanbul, 2001, s.136

⁶¹ Davaslıgil, a.g.e., s..236

⁶² Ersoy, .a.g.e., s.137

⁶³ Nilgün Metin, "Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi", **Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 3, 1999, s.43-52

⁶⁴ Davaslıgil, a.g.e., s.236

yetenekli çocukların normal eğitim ortamlarında sürdürülebilir gelişimlerini sağlamak adına öğretmenlere bir takım önlemler önermektedir. Bunlar;

- Üstün yetenekli bir öğrenciye sahip olan öğretmen tedirginliğe kapılmamalı, öğrencinin üstün yetenekli olması öğretmenin de üstün yetenekli olması sonucunu gerektirmez.
- Üstün yetenekli çocuklara daha detaycı, ilgi alanlarına giren, üst konularla bağlantılı çalışmalar yaptırılmalıdır. Olağan, tekrara dayalı alıştırmalar ve etkinliklerden kaçınılmalıdır.
- Sınıf içerisinde üstün yetenekli öğrencilere daha ağır sorular sorulmalı, yeni düşünceler geliştirecek ortamlar oluşturulmalıdır.
- Okul dışı çalışmalar verilirken derinlemesine araştırma yapabilecekleri konular seçilmelidir.
- Öğretmenler, üstün yetenekli çocukların ortaya koydukları projeleri desteklemeli, arkadaşlarıyla paylaşmalarına imkan vermelidir. Fikirleri dinlenmeyen, ötelenen ya da reddedilen çocuk zihinsel potansiyelini düşürebilir.
- Liderlik yeteneklerini kullanabilecekleri grupları, çalışmalarını ve oyunlarını yönetmelerine olanak tanınmalıdır.
- Normal sınıf seviyesinin önüne geçebilmeli, kendi hızlarında ilerlemelerine olanak tanınmalıdır.
- Üstün yetenekli çocukların gereksinimleri karşılanırken ortaya bir takım problemler çıkabilir. Özellikle eğitim süresi arttıkça normal akranları ile üstünler arasında zihinsel gelişmeye bağlı değişkenlerde artmaktadır.⁶⁵

Ayrıca üstün yetenekli çocukların eğitiminde öğretmenin, bu öğrencilerin sadece güçlü yönlerini değil, bu güçlü yönlerin doğru yönlendirilemediğinde karşılaşılabilecekleri olası problemlere de hakim olması gerekmektedir. Tablo-1'de üstün yetenekli çocukların güçlü yönleri ve bu yönleri ile bağlantılı olarak karşılaşılabilecek olası problemler gösterilmektedir.

---

⁶⁵ 'Öğretmenlere Öneriler' <http://www.ustunzekalilar.org/egitim-programlari/makaleler/222-ogretmenlere-oneriler.html> (Erişim tarihi 18.05.2015)

Tablo-1: Üstün Yetenekli Çocukların Özelliklerinin Güçlü Yönleri İle Bağlantılı Olabilecek Olası Problemler⁶⁶

Güçlü Yönler	Olası Problemler
Bilgileri çok çabuk öğrenebilir.	Diğer çocukların ona kıyasla öğrenme hızları yavaş olduğundan sıkılabilir ve rutin işlerden hoşlanmayabilir.
İçsel güdülenmeye ve yüksek bilişsel düzeye sahiptir. Meraklıdır.	Ara sıra yetişkinlerin utanabilecekleri sorular sorabilir. Yönlendirmeye karşı çıkabilirler. Oldukça farklı alanlara ilgi duyar.
Soyut şeyleri kavramlaştırma ve sentez yapma becerisine sahiptirler. Problem çözmekten ve bilişsel etkinliklerden hoşlanırlar.	Detayları istemeyebilirler. Alıştırma yapmaktan hoşlanmayabilirler. Öğretim sürecini sorgulayabilirler.
Sebeup – sonuç ilişkisini kolayca bulabilirler.	Kültürel davranışlar, kader gibi noktalarda aşırı mantıklı olduklarından uyumsuzluk yaşayabilirler.
Doğruyu severler ve ona ulaşmak isterler. Adil olmayı severler.	Pratik olmakta zorluk çekebilirler. İnsanlıkla alakalı konulara kaygı duyarlar.
Bazı olayları organize etmekten, insanları yönlendirmekten hoşlanırlar.	Birtakım kuralları tavizsiz kullanmaları onların kaba yada zorba olarak algılanmalarını sağlayabilir.
Kelime hazineleri oldukça geniştir ve pek çok alanda geniş bilgiye sahiptirler.	Olumsuz durumlarda kelimeleri kendi çıkarları için kullanabilirler.
Yaratıcıdır. Yeni yöntem ve metotla yenilikler ortaya koymayı severler.	İstemeyerek de olsa bazı planların gidişatını değiştirebilir. Sıra dışıdır.
İyi gözlemcidirler. Nadir durumları da her zaman için olasılık dahilinde görürler. Yeni tecrübeler edinmeye açıktırlar.	Ara sıra bir noktaya fazla yoğunlaştıklarında hayatlarının geri kalan kısımlarını unutabilirler.
Eleştiri yapma becerilerine sahiptirler, yüksek beklentileri vardır. Hem kendilerini hem de diğer kişileri eleştirirler.	Eleştirilerde aşırıya kaçabilirler. Kendilerini aşırı eleştirdiklerinde cesaretleri yıkılabilirler. Depresifleşebilirler.
Başka insanlara karşı oldukça hassas ve empatiktirler. Başkaları tarafından kabul görmek isterler.	Eleştirilmelerine ve arkadaşları tarafından kabul görmeme konusunda kaygıları vardır. Başarıya ve fark edilmeye gereksinim duyarlar.
Yüksek enerjileri vardır. Oldukça dikkatlidirler. Yoğun bir şekilde zihinsel ve bedensel eforlarını gösterebilirler.	Aktif olmadıklarında kendilerinin kötü hissederler. Öteki kişilerinde programlarını dağıtabilirler. Uyarı açlığı çekerler.

⁶⁶ Ataman, a.g.e., s.433-435

Bağımsız çalışmaktan hoşlanırlar, bağımsızlardır.	Başkalarından direktif almaktan hoşlanmazlar. Organize olmakta güçlük çekebilirler. Arkadaşları tarafından anlaşılmadıklarında kızabilirler
İstedikleri ve seçtikleri konularda uzun süre dikkatlerini toplayabilirler. Davranışlarını bir amaç yönünde gerçekleştirirler. Kararlıdırlar.	Dikkatlerini kaybettiklerinde olumsuz düşünürler. Rutinleri bile yerine getirmede zorlanabilirler.

1.4. ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNİN ÖNEMİ

Üstün yetenekli çocukların, yaşadıkları ülkedeki etkin çocuk nüfusuna oranının sınırlı olduğu bilinmektedir. Bu sınırlı kaynak olan üstün yetenekli çocukların değerlendirilmesi o ülkenin bütün toplumsal değerlerine katkı sağlayacağı gerçeğini ortaya koymaktadır. Elinizdeki bu potansiyel gücü doğru kullanmadığınız durumda ise büyük olumsuz sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle bir potansiyel güç olan üstün yeteneklilerin doğru eğitilmesinin getireceği toplumsal katkılar farklı açılardan önem teşkil etmektedir.⁶⁷

Sosyolojik Önem

Tüm toplumlarda payları farklı olmakla beraber kesinlikle mutlak var olan üstün yeteneklilerin tanınması, eğitilmesi ve toplum yararına faydalı hale getirilmesi, sosyal etkenlerin olumlu bir katkı sağlamasına bağlıdır yani sosyolojik önemi ifade etmektedir. Üstün çocuklar için çevresel faktörler, olumlu sosyal ortam gelişimlerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Özel eğitim ortamlarına ihtiyaç duyan üstün çocuklara bu ortamların sağlanması eğitim sosyolojisinin bir parçası olan fırsat eşitliğini sağlamış olmaktadır. Tüm bu yapılan sosyal hareketler üstün çocuklara değerli oldukları inancını yükleyerek daha verimli ve üretken olmalarının bilincini aşılacaktır.⁶⁸

Toplumsal değişimlerin, yenilikçi ve başarılı kişiliklerin yönlendirici gücü ile gerçekleştiği herkesçe kabul görmektedir. Geçmişten günümüze bu güce sahip kişiliklerin üstün yetenekli bireyler içerisinde çıktığı görülmektedir. Bu durum üstün bireylerin sosyal değişime etkisinin önemini ortaya koymaktadır.⁶⁹

Sosyolojik boyutlarıyla önemli bir güç olan üstün yetenekli çocukların eğitimi bir toplumun inşası için ihmal edilemez bir gerçek olarak görünmektedir.⁷⁰

⁶⁷ Ahmet Emre Bilgili, "Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi Sorunu", *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı: 12, İstanbul, 2000, 59-74, s.60

⁶⁸ MEB, *Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimi Raporu*, Ankara, 1991, s.15

⁶⁹ Mustafa Ergün, *Eğitim ve Toplum*, Ocak Yayınları, Ankara, 1992, s.236

⁷⁰ Bilgili, a.g.e., s.61-62

İktisadi Önem

Kalkınma arzusu ile hareket eden toplumlar sadece ekonomik boyutu düşünerek, üretim odaklı araç yatırımı yaparak istediği kalkınmayı sağlayamamaktadır. Nitelikli insan gücünü geliştirici adımlar atarak, sosyal ve yapısal reformlara daha hızlı ulaşabilmektedir. Eğitim ile kalkınma birbirini tamamlayan birleşenler olmaktadır. Eğitimi önemsemeden kalkınmayı sağlayabilmek olanaksızdır.⁷¹

Eğitim toplumlar için süreklilik arz eden tükenmez bir kaynak olmaktadır. Bunun sonucu olarakta eğitim; kazançlı, maliyet değeri yüksek ve netice alma süresi uzun bir yatırım olmakta, uygulanan yanlış politikalar yanlış ve zararlı sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir.⁷² Eğitim faaliyetlerinin iktisadi önemi bu ifadelerden de anlaşıldığı gibi kaçılmaz bir gerçeği ortaya koymaktadır.

Üstün yetenekli çocuklara yönelik pozitif eğitim ortamlarının oluşturulması bilim adamı, sanat adamı, lider, mucit gibi yenilikçi bireyler yetişmesini sağlamaktadır. Kapital dünya çarkı içerisinde bu yetişmiş nitelikli beyinlerin ekonomik kazanç olarak ülke gelirine etkisi göz ardı edilemeyecek bir gerçektir.

Üstün yetenekli çocuklar beşeri kapital olarak da adlandırılmakta ve bu çocuklar eğitilerek doğru değerlendirilmediğinde gelişmiş ülkelere göç etmekte böylece o ülkelerin gizil güçleri haline gelmektedir.⁷³

Psikolojik Önem

Üstün yetenekli çocukların aileleri ile birlikte normal seviyeli akranlarına göre daha fazla psikolojik desteğe ihtiyaçları vardır. Üstün yetenekli çocuklar etkili eğitilmediğinde doğru davranış özellikleri kazandırılmadığında toplumsal tehlikeye dönüşebilmektedir. Psikolojik destek almış olan üstün çocuklar güven duygusu yüksek, sosyal bağları kuvvetli bireyler olabilmektedir. Bu şekilde yetiştirilmiş üstün çocuklar sahip oldukları genel motivasyonu etrafındakilere de aktararak diğer bireyleri de yönlendirebilmektedir. Bu nedenle üstün çocukların eğitiminde rehberlik desteği önem teşkil etmektedir.⁷⁴

Stratejik Önem

Üstün yetenekli çocuklardan oluşan gücünü yeteri koşulları sağlayarak eğitemeyen ülkeler, sınırlı kaynakları olan üstünleri ya yok etmekte ya da başka

⁷¹ Necdet Serin, *Eğitim Ekonomisi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1979, s.171

⁷² Yahya Kemal Kaya, *İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış*, Bilim Yayınları, Ankara, 1989, s.4

⁷³ Mitat Enç, Üstün Beyin Gücü, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları*, No.83, Ankara, 1979, 198-221, s.201

⁷⁴ Bilgili, a.g.e. ,s.62

ülkelere göç etmeleri nedeniyle kaybetmektedirler. Ülke kalkınması açısından önem arz eden bu çocuklar başka ülkelere göçmesi bir ülke için kayıp iken diğer ülke için kazanç olmaktadır. Kalkınma için gerekli olan projeleri beyin göçü ile gelen bireylerden elde eden ülkeler rakip ülkeleri etkileri altına almış olmaktadır. Fark edildiği gibi sınırlı bir kaynak olan üstün çocuklar uzun vadeli güç olarak ülkeler için son derece önemli stratejik önem arz etmektedir.⁷⁵

Felsefi Önem

Üstün yetenekli çocukların en önemli özelliklerinden biri yaratıcılık yönleri olarak ifade edilmektedir. Bu yönlerinin güçlenmesi için soru sorma kabiliyetlerini geliştirmek gerekmektedir, diğer bir şekilde ifade edecek olursak bu çocuklar için felsefe yapmak vazgeçilmez bir önem taşımaktadır. Felsefe yapabilme özellikleri kazanamamış üstün çocuklar yalnız başına bir önem taşımamaktadır.⁷⁶

Pedagojik Önem

Üstün yetenekli çocukların eğitimi "eğitim bilimi" ve uygulanacak "eğitim teorisi" bakımından oldukça zor bir süreci ifade etmektedir. Üstün yeteneklerinin gelişimi sadece eğitimle mümkündür.⁷⁷

Gelişmiş Dünya ülkelerinde üstün çocuklara verilen önem bu çocuklara sağlanan istihdam, değerlendirme, göz önüne alındığında bu çocukların eğitimi için ne kadar ciddi bir pedagoji gerektirdiğinin önemi gözler önüne serilmektedir.⁷⁸

Bilimsel ve Teknolojik Önem

Çağımızda teknolojik gelişme ve araştırma bakımından ne kadar önemli gelişmeler yaşadığı bilinmektedir. Bu bilimsel gelişmeler için önemli olan bu alanda var olabilmektir. Üstün yeteneklilerin eğitimi bu bilimsel gelişmeler için çok büyük önem teşkil etmektedir. Teknolojik ve bilimsel alanda var olmak için yenilikçi yönü kuvvetli olan üstün çocukların donatılması bir mecburiyet olmaktadır.⁷⁹

Üstün yetenekli çocukları yetiştirmek yalnız başına yeterli olmamakta, yetişkin oldukları akademik eğitim süreci sonrasında da bilimsel ve teknolojik koşulların sağlanması gerekmektedir. Aksi durumda bu bireylerin başka ülkelere transferi söz konusu olabilmektedir.

---

⁷⁵ Enç, a.g.e., s.206

⁷⁶ Bilgili, a.g.e., s.62

⁷⁷ Amiran Kurtkan Bilgiseven, *Eğitim Sosyolojisi: Kavramlar, Teoriler, Eğitim Yolu ile Kalkınmanın Esasları*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 1982, s.67

⁷⁸ Bilgili, a.g.e., s.63

⁷⁹ Bilgili, a.g.e., s.65

1.5. ÜSTÜN YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ÖĞRETMENLERİNİN ÖZELLİKLERİ

Dünya ülkelerinin tamamında eğitim sistemini; öğrenciler, öğretmenler, uygulanan eğitim programı, eğitim teknolojisi, yöneticiler, mali kaynaklar ve fiziki koşullar oluşturmaktadır. Fakat hiç şüphesiz ki öğrenci ve öğretmen olmadan sistemin diğer aktörlerinin etkisi kalmamaktadır. Yani öğrenci ve öğretmen sistemin vazgeçilemez öğelerini oluşturmaktadır.⁸⁰

Eğitim programları hazırlanırken çoğulcu tabanı kapsayacak şekilde hazırlandığı bilinmektedir. Bu nedenle sistem içerisinde yer alan farklı gruptan gelişim gösteren öğrenciler için öğretmen en önemli faktör olarak ön plana çıkmaktadır. Normal eğitim programlarının uygulandığı koşullar içerisinde üstün yetenekli öğrenciler güçlerini tam anlamıyla ortaya koyamamaktadırlar. Bu ortamlar üstünler için sınırlayıcı etkiye sahip olmaktadır.⁸¹

Üstün yetenekli çocukların sahip olduğu bireysel özellikler akranlarından farklı olduğu için daha geniş eğitim programlarına ve ortamlarına ihtiyaç duymaktadırlar. Toplumda yer alan üstün yetenekli çocuk sayısı %2'lik bir dilimi oluşturduğundan, toplumun her noktasında farklı sosyo-ekonomik çevrelerde bu çocuklara rastlanabilmektedir. Eğitimin ülkemizde ve diğer dünya ülkelerinde en yaygın basamağı olan ilkokullar, bu farklı gelişim grubu çocukların yüksek oranda katılım gösterdiği kurumlardır. Dolayısıyla farklı sosyo-ekonomik çevreler içerisinde yer alan üstünlerin tanınmasında ve erken yönlendirilmesinde en önemli görev öğretmenlere düşmektedir.⁸²

Üstün yetenekli çocukların geleceğe hazırlanması için erken tanılama önem teşkil etmektedir. Bu çocuklara yapılacak müdahalelerde geç kalındığında yetenekleri sönmekte ve potansiyellerini ortaya koyamamaktadırlar. Özellikle sosyo-ekonomik bakımdan gelişim göstermeyen bölgelerdeki bu çocukların tek destek noktalarını eğitim gördükleri kurumlar oluşturmaktadır. Bu da bu çocukların tanınmasında öğretmenlerin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.⁸³

Öğretmenlerin dikkat etmesi gereken konu öncelikle sınıflarında var olan yeteneklilerin fark edilmesi ve bu çocukların yeteneklerini geliştirebilmeleri için özel eğitime yönlendirilmesini sağlamaktır. Öğretmenlerin üstün çocuklar hakkında sahip olduğu bilgi yetersiz olduğunda bu sorumluluklarını yerine getiremeyerek, toplumun

⁸⁰H. Elif Dağlıoğlu, "Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Öğretmen Yeterlilikleri ve Özellikleri", *Milli Eğitim Dergisi*, MEB Yayınları, 2010, Sayı: 186, 72-82, s.72

⁸¹ Murat Gökdere ve Hakan Şevki Ayvaci, "Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocuklar ve Özellikleri ile İlgili Bilgi Seviyelerinin Belirlenmesi", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 18, 2004, 17-24, s.17

⁸² Murat Gökdere ve Salih Çepni, "Üstün Yetenekli Öğrencilerin Fen Eğitimindeki Durumu: Türkiye Örneği", *Kuramda ve Uygulamada Eğitim Bilimleri 3*, 2003, s.101-124

⁸³ Yahya Özsoy vd., *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar*, Karatepe Yayınları, Ankara, 1989, s.144-171

kıt kaynağı olan üstün çocukların fark edilmeden yok olmasına sebebiyet vermektedir.⁸⁴

Öğretmenin üstlendiği rolü yerine getirebilmesi için MEB en büyük sorumluluğa sahip kurumu teşkil etmektedir. MEB yaptığı çalışmalar sonucunda öğretmenlik mesleğini eğitim sektörü ile alakalı tüm alanlarda uzmanlık sahibi, akademik çalışma ve mesleki bilgiyi gerektiren profesyonel bir meslek olarak ifade etmektedir.⁸⁵

Öğretmenlerin daha nitelikli hizmet verebilmesi için sahip olmaları gereken farklı yeterlilik ve mesleki özellikler bir takım başlıklar altında ifade edilmektedir. Bunlar:

- a. Kişisel ve Mesleki Değerler
- b. Öğrenciyi Tanıma
- c. Öğretme ve Öğrenme Süreci
- d. Öğrenme ve Gelişimi İzleme, Değerlendirme
- e. Okul, Aile ve Toplum İlişkileri
- f. Program ve İçerik Bilgisi⁸⁶

Kişisel ve Mesleki Değerler

Kişisel özellikler bakımından kendisini geliştirmiş, güçlü bir kişilik gösteren öğretmen çocukları pozitif etkilemekte; aksi yönden bakıldığında ise zayıf kişilik gösteren öğretmen çocukları negatif etkileyerek öğrenciyi eğitimden soğutabilmektedir.⁸⁷ Öğretmenin samimi, neşeli ve içten bir kişilik ortaya koyması, eğitimciye yenilikçi bir bakış kazandırmaktadır. Bu durum öğrenme ortamında bulunan öğrencilere de yansyarak, çocukların ilgilerinin canlı tutulmasında yararlı olmaktadır.⁸⁸

Üstün yetenekli öğrencilere daha etkili dokunabilmek onları eğitim süreci içerisinde aktif tutabilmek için eğitimci olgun, mesleki bilgilere hakim ve alanındaki bilimsel araştırmalardan haberdar olma gibi özelliklere sahip olmalıdır. Öğretmenler üstün çocuklara ait fiziksel, zihinsel, sosyolojik özellikler hakkında bilgi sahibi olmalıdırlar.⁸⁹

Eğitimcilerin yeterliliklerini temel almış bir çok çalışma incelendiğinde teşvik edici ve serbest davranış alanları ortaya koyan öğretmenler üstün çocuklar

⁸⁴ Gökdere, a.g.e., s.18

⁸⁵ Dağlıoğlu, a.g.e., s.73

⁸⁶ MEB, **Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri**, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, MEB Yayınevi, Ankara, 2006, s.11

⁸⁷ Dağlıoğlu, a.g.e., s.73

⁸⁸ Özcan Demirel, **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretmen Sanatı**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2007, s.195

⁸⁹ MEB, a.g.e., s.8-9

tarafından daha fazla kabul görmektedir. Etkili, yenilikçi bir öğretmen, üstün çocuklar için bireylere inanan, öğrencileri ile etkili bir duygusal bağ kuran, demokratik ve düşünceli bir kişi olarak tanımlanmaktadır.⁹⁰

Tablo- 2: Öğretmen Kişisel – Mesleki Özellikleri⁹¹

ÖĞRETMEN NİTELİKLERİ	
Kişisel özellikler	Mesleki özellikler
• Gütüleyicilik • Başarıya Odaklanmışlık • Profesyonellik	• Öğretim etkinliklerini planlama • Öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanma • Etkili iletişim kurma • Sınıf yönetimi • Zamanı etkili kullanma • Öğrenmeleri değerlendirme • Rehberlik yapma

Demirel (1999), mesleki nitelikleri ve bireysel özellikleri Tablo- 2' de gösterildiği şekliyle sınıflandırmıştır.⁹²

Öğrenciyi Tanıma

Öğretmenler sınıfında yer alan öğrencileri her yönüyle tanımalı güçlü ve zayıf noktalarını bilerek, gereksinimlerine cevap vermelidir. Böylece üstün çocuklara uygun eğitim ortamı sağlanmış ve bu çocukların yeteneklerini maksimum seviyeye çıkarmış olmaktadır. Öğretmenin görevi, öğrencilerin kişisel farklılıklarını dikkate alarak buna uygun koşulları sağlayarak, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini göz önünde bulundurup farklı programlar sunmaktır. Formal eğitim kurumları içerisinde yer alan sınıflarda görev alan öğretmenler üstün yetenekli çocukların eğitim gereksinimlerini sağlamak için sınıfında bulunan çocukların temel kişilik özelliklerini yakından bilmesi gerekmektedir. Üstün yetenekli öğrencileri sınıftaki normal akranlarından ayıran en önemli üç temel özellik;

1. Öğrenme Hızı
2. Öğrenme Derinliği
3. Sahip Oldukları İlgilerdir⁹³

⁹⁰ Dağlıoğlu, a.g.e., s.76

⁹¹ Dağlıoğlu, a.g.e., s.74

⁹² Demirel, a.g.e., s.196

⁹³ "Üstün Yetenekli Çocukların İhtiyaçları", <http://www.ustunzekalilar.org/egitim-programlari/egitimci-egitimi/79-uestuen-yetenekli-cocuklam-egitiminde-ogretmenin-rolue.html> (Erişim tarihi,13.05.2015)

Öğretmen eğitim sorumluluğu taşıdığı sınıfta üstün yetenekli çocukların eğitim ortamında daha aktif olabilecekleri programlar ortaya koyabilmelidir. Öğrencilere rehberlik ederek sahip oldukları potansiyel güçlerini nasıl geliştirecekleri, nasıl daha etkili kullanacakları, bilgiye nasıl ulaşacakları, nasıl akıl yürütecekleri vb. konularda yol gösterici olmalıdır.⁹⁴

Öğretmen farklı karakteristik özelliklere hakim çocukların bulunduğu bir sınıfta asla unutmamalıdır ki, sınıfta bulunan üstün çocuklar için standart eğitim programları yeterli olmamaktadır. Bu nedenle kişiselleştirilmiş eğitim programları hazırlaması gerekmektedir. Bilmelidir ki sınıfta hakim olunan eğitim seviyesi üstün çocuklar için yetersiz kalmaktadır.⁹⁵

Üstün yetenekli çocuklar, zihinsel olarak sürekli aktif, bilgileri çabuk kavrama, ilgi duydukları konuları derinlemesine araştırma gibi yeteneklerinin desteklenmesini beklemektedirler. Bu çocuklara eğitimlerce becerilerini geliştirecek, merak güdülerini kamçılacak, bireysel çalışmalarını destekleyecek sınıf ortamları sunulması gerekmektedir.⁹⁶

Üstün yetenekli çocuklar birkaç alanda yüksek potansiyel gösterebilecekleri gibi, bazı alanlarda da zayıf karakteristik özellikler gösterebilmektedirler. Öğretmenlerin bu çocukların zayıf özellikler ortaya koydukları alanlar içinde önlemler alması gerekmektedir.⁹⁷

Öğretme ve Öğrenme Süreci

Eğitim, çocukların yeni bilgiler keşfetmesi, toplumsal fayda sağlayacak yenilikler ortaya çıkarması için uygun koşullar oluşturmak olarak ifade edilmektedir. Eğitim içinde çocuklar ne kadar kendilerini katarlar ise o derece öğrenmeye istekli ve arzulu olmaktadır.⁹⁸

Eğitim ortamını öğretmen, öğrencileri ile birlikte oluşturarak, öğrenciler için uygun yöntem, teknik ve planlamayı sağlaması gerekmektedir. Öğrenciler için kendisinin küçük duruma düşürülmediği, düşüncelerini özgürce ifade edebileceği bir eğitim ortamı sağlanması her zaman öğrencinin kendisini değerli hissetmesini sağlamaktadır.⁹⁹

Eğitim ortamının yanı sıra çocukların her birinin öğrenme şekillerine uygun eğitim materyalleri sağlanmalıdır. Üstün yetenekli çocukların üzerinde çalışarak

---

⁹⁴ Dağlıoğlu, a.g.e., s.76

⁹⁵ Bildiren, a.g.e., s.36

⁹⁶ Dağlıoğlu, a.g.e., s.76

⁹⁷ Marilena Z. Leana, "Üstün Zekalı Çocuklarda Öğrenme Güçlükleri", http://www.ustunzekaliler.org/egitim_programlari/makaleler/252_ustun_zekali_cocuklarda_disleksi.html (Erişim tarihi, 13.05.2015)

⁹⁸ Dağlıoğlu, a.g.e., s.77

⁹⁹ Demirel, a.g.e., s.193

ortaya koydukları materyallerin paylaşılması ve sergilenmesi sağlanarak desteklenmelidir.¹⁰⁰

Öğrenme ve Gelişimi İzleme, Değerlendirme

Eğitmenler, öğrencilerin gösterdikleri gelişim ve öğrenme düzeylerini mutlaka değerlendirmelidir. Bu öğrenme için aksatılmaz bir durumu oluşturmaktadır.¹⁰¹ Etkili bir değerlendirme yapacak eğitmen önce hazırbulunulmuşluk düzeyini tespit etmeli, daha sonra öğrencinin öğrenme seviyesini izleyecek uygulamalarla değerlendirmeye devam etmeli, sonuç olarak da öğrenmenin bittiği noktada kazanılan bilgi, beceri ve tutumların seviyesini tespit edecek değerlendirmeler yapmalıdır. Uygulanan değerlendirme teknikleri öğrencilerin seviyelerini dikkate alarak, etkili bir sonuca ulaştıracak teknik ve yöntemlerle hazırlanmalıdır.¹⁰²

Üstün yetenekli çocuklar için eğitmenlerin normal sınıflar için uyguladıkları eğitim programları sınırlı kalabilmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenleri üstün çocuklara ek programlar uygulanmalıdır. Üstünler için sağlanan bu öğrenme çeşitliliği değerlendirme ölçeklerinde de farklılıklar gerektirmektedir. Eğitmen üstün çocuklarda gözlemediği gelişmeleri, uyguladığı izlenim testlerini, zekâ ölçeklerini, rehberlik hizmetleri sağlayarak bu çocukların yeteneklerini daha etkili kullanmalarına olanak sağlanmalıdır.¹⁰³

Üstün yetenekli çocukların akranlarından daha fazla öğrenmeye istekli oluşu desteklenmelidir. Bu çocuklar sürekli sınıf öğretmenleri tarafından gözlemlenmeli ve onlar için rehber olmalıdır. Anlamlı, devamlılık teşkil eden, ilgi alanlarına uygun, zayıf ve güçlü yönlerini ortaya çıkararak yeteneklerini geliştirici programlar düzenlenerek desteklenmeli ve fayda sağlanmalıdır.¹⁰⁴

Okul, Aile ve Toplum İlişkileri

Öğretmen, eğitim verdiği çevrenin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini yakından takip etmeli, çevresel faktörlere hakim olmalıdır. Eğitim ortamı içerisinde izlenimlerini kullanmalı, öğrenciler ve okul için işlevsel hale getirmelidir. Bunun için kültürel aktiviteler düzenlemeli, aileleri de merkeze alan onları tanımaya yönelik programlar sunmalıdır. Eğitmenler öğrencilerin gelişimi için aileler ile tarafsız ilişkiler

---

¹⁰⁰ Dağlıoğlu, a.g.e., s.77

¹⁰¹ "Öğretmenlik Mesleğinin Genel Yeterlilikleri" http://www.ogretmen.info/ogretmenlik_yeterlilikleri_degerlendirme.asp (Erişim tarihi 12.05.2015)

¹⁰² Demirel, a.g.e., s.197

¹⁰³ Dağlıoğlu, a.g.e., s78

¹⁰⁴ Jo Painter, "Questioning Techniques for Gifted Students", <http://podcasts.shelbyed.k12.al.us/lsherrell/files/2015/02/Questioning-article.pdf> (Erişim Tarihi : 05.05.2015)

kurarak, öğrencinin gelişimi ve eğitimi adına net bilgi paylaşımlarında bulunmalıdır.¹⁰⁵

Ailelerin okulla olan ilişkilerinin öğretmen tarafından kuvvetlendirilmesi, işbirliği içerisinde hareket etmesi etkili bir eğitim-öğretim sağlamaktadır. Bu sayede öğrencinin okul ile olan bağları daha kuvvetli ve izlenimleri daha olumlu olmaktadır, eğitimde de kalıcı bir etki ortaya koymaktadır.¹⁰⁶

Öğretmenler üstün yetenekli çocuklarla her koşulda yani farklı sosyo-ekonomik çevrelerde karşılaşabilmektedirler. Öğretmenler bu çocukların aileleri ile sık sık bir araya gelerek aile içi ilişkiler konusunda onlara yardım ederek, rehberlik hizmetlerine yönlendirilmesini sağlanmalıdır. Öğretmenler bu tip çocuklarla ilişkili karşılaşabilecekleri toplumsal olumsuz yargıları aileler ile paylaşabilecekleri ortamlar oluşturarak uyum içerisinde hareket etmeli, üstün çocukların bilinmeyen taraflarını ailelerine aktararak ortaya çıkabilecek olumsuzlukları engellemelidirler.¹⁰⁷

Program ve İçerik Bilgisi

Eğitimci, sistemine dahil olduğu ülkenin temel eğitim-öğretim ilkelerine hakim olmalı ve sistemin amaçları doğrultusunda hareket ederek, bunları eğitim ortamına aktarmalıdır. Öğretmen bu temel ilkeler doğrultusunda eğitim programlarını oluşturarak, yöntem-teknik, materyal ve araç gereçleri düzenlemelidir.¹⁰⁸

Öğretmen sınıfındaki üstün yetenekli çocuklar için normal eğitim programlarının temellerine sadece odaklanmamalıdır. Değerlendirmelerinde bu temelleri her yönüyle kazanamamış olsa bile engellememelidir. Öğrenme hızları yüksek olan bu üstün çocuklar için diğer süreçler devam ettirilmeli sahip oldukları gizil güç kısıtlanmamalıdır. Öğrenme alanları geniş ve ilgi duydukları konular farklı olduğu için bu çocuklara bireyselleştirilmiş programlar daha etkili olmaktadır. Üstün çocuklar için değişken programlar büyük önem teşkil etmektedir.¹⁰⁹

Sınıf öğretmenleri, üstün yetenekli çocuklar için etkili bir öğrenme ortamı oluşturacak bir eğitim programı hazırlarken şunlara dikkat etmelidir;

- Üstün yetenekli çocuğa vereceği okul dışı çalışmalar çocuğun yapabileceği güçlükte ve hızda olmalıdır.
- Sık sık kendini yineleyen çalışmalar uygulamaktan sakınmalıdır.

---

¹⁰⁵ MEB, a.g.e., s.12-13

¹⁰⁶ Rengin Zembat, **Ailenin Önemi ve Aile Katılımı**, Türkiye Özel Okullar Birliği VI.Okul Öncesi Eğitimi ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumları Bildiri Kitabı, Antalya, 2007, s.110

¹⁰⁷ MEB, a.g.e., s.13

¹⁰⁸ Dağlıoğlu, a.g.e., s.80

¹⁰⁹ Davaslıgil, a.g.e., s.293

- Değişik öğrenme araç-gereçleri kullanılmalı, öğretme tekniklerini güncel olarak değiştirmelidir.
- Münazara, proje ve dramatizasyon uygulamalarına daha sık ve daha çok yer vermelidir.
- Çözümleme, sentez ve değerlendirme aşamalarını kapsayan çalışmalara yer vermelidir.
- Aktif olarak katılım gösterebilecekleri yaparak-yaşayarak öğrenme uygulamalarına yer verilmelidir.
- Kişisel öz güvenleri ve bireysel çalışma istekleri göz önünde tutularak, bireysel çalışmalara önem verilmelidir.
- Üstün yetenekli çocuklar birçok alanda faaliyet göstermekten hoşlandıkları için gerek okul içi gerekse okul dışı faaliyetlere yönlendirilmelidir.
- Lider karakterli çocuklar oldukları için bu karakteristiklerini güçlendirici çalışmalara katılmaları teşvik edilmelidir.
- Aile ile devamlı etkileşim içerisinde olunmalıdır.
- Üstün çocukların başarıları kendi performansları göz önünde tutularak değerlendirilmelidir.
- Sadece bilimsel alanlarda değil sanatsal faaliyetler gibi farklı alanlarda da bilgi ve becerilerinin artırılması sağlanmalıdır.
- Üstün çocukların yeteneklerini rahat ortaya koyabilecekleri ortamlar hazırlamalı ve fırsatlar sunulmalıdır.
- Üstün çocuklara muhakkak dönüt verilmelidir.¹¹⁰

Öğretmenlerin öğrenciler için vazgeçilemez bir model oldukları ve ortaya koydukları davranışların öğrenciler üzerinde yansımaları gözden kaçırılmayacak bir hakikati oluşturmaktadır. Feldhusen (1997), yaptığı çalışmalardan yola çıkarak oluşturduğu öğretmen özellikleri ve bu özelliklerin öğrenciler üzerinde bıraktığı etkiyi tablodaki şekliyle ifade etmektedir.

---

¹¹⁰Faruk Levent, *Üstün Yetenekli Çocukların Hakları El Kitabı*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul 2011, s.33-34

Tablo-3 : Feldhusen'in Üstün Yeteneklilerin Öğretmenlerinde Olması Gereken Bazı Özellikler ve Öğrenciler Üzerine Yansımaları¹¹¹

Öğretmen Özelliği	Öğrenciye Kazandıracığı Nitelik
Öğrenci bakış açısından olaylara bakabilme	Bireye saygı
Öğrenciye karşı olan tutumlarını onun özelliklerine göre belirleyebilme	Bireye saygı
Güvenilir bir yapıya sahip olma	Güvenirlilik
Öğrenciye sıcak ve arkadaşça yaklaşabilme	Sevecenlik
Farklı düşünce ve fikirleri hoşgörü ve sabır ile dinleyebilme	Hoşgörü, saygı
Öğrencinin yaptığı yanlışlara yapıcı bir tarzda yaklaşabilme	Hoşgörü
Öğrenciyi başkaları ile kıyaslamama	Bireye saygı
Kendi fikir ve inançlarını sınıf ortamına taşımama	Tarafsızlık
Öğrencilerine karşı içten ve samimi olduğunu hissettirme	Sevgi ve şefkat, samimiyet
Olduğu gibi görünmeye çalışma	Dürüstlük, gerçekçilik
Bilmediği bir konuyu açık olarak söylemekten kaçınmama	Dürüstlük
Başarıya ulaşmak için yüksek derecede çalışma isteğine sahip olma	Çalışkanlık
Gerektiği kadar yargılayıcı ve eleştirci olma	Eleştirel düşünme
Öğrencinin bireysel problemleri ile ilgilenme	Bireye saygı
Olaylara çok boyutlu bakabilme	Esnek düşünebilme
Ayrıntıları inceleme ve bilinmeyen üzerine gitme	Merak, cesaret, talepkarlık
Olaylara ön yargısız yaklaşabilme	Tarafsızlık
Tarafsızlık ilkesine uygun hareket etme	Tarafsızlık, dürüstlük
Kendi fikrinin yanlış olduğunu fark ettiği zaman fikrinde ısrarcı olmama	Esnek düşünebilme
Başarısızlık durumunda bile yılmadan yeni çözüm yolları arama	Israrcılık, çalışkanlık
Özverili davranabilme	Özveri
Öğrenciyi herhangi bir kişi olmaya zorlamama	Hoşgörü, şeffaflık, bireye saygı

Tabloda ifade edildiği şekliyle öğretmenlerin sahip olması gereken özellikler incelendiğinde bu özelliklere sahip öğretmenler hem eğitim sürecinin etkili olmasını, hem de üstün çocukların kişilik özelliklerine katkılarını görmekteyiz. Üstün yetenekli

¹¹¹ Murat Gökdere ve Salih Çepni, Üstün Yetenekli Çocuklara Verilen Değerler Eğitiminde Öğretmenin Rolü, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Aktif Cilt:1 Sayı:2, 2003, 93-102, s.101

çocukların detaylara dikkat ederek onlardan çıkarımlarda bulunmaları, duygusal yoğunluğa sahip olmaları gibi özellikleri dikkate alındığında öğretmenin iyi bir model olma niteliği taşıması gerektiği fikrini desteklemektedir.¹¹²

Türkiye'de özellikle üstün yetenekli çocukların normal eğitim programlarında okula devam ettikleri gerçeğinden yola çıkarak üstün yetenekli çocukların daha etkili eğitim alabilmesi için öğretmenlerin sahip olması gereken bir takım özelliklerden bahsedilmektedir. Bu öğretmen nitelikleri şu şekilde ifade edilmektedir;

- Mesleki tecrübesi ve donanımlı bir kişiliğe sahip olmalıdır.
- Yanlışı olabileceğini ve bu yanışı kabul edebilen nitelikte olmalıdır. Kendisini her konunun merkezi görmeden, bilgilerini güncellemelidir.
- Sınıf öğretmeni her şeyi bildiğini savunmadan, gerektiğinde bilmiyorum diyebilmelidir. Aksi durumlarda üstün çocuklar için olumsuz sonuçlar ortaya çıkabilir.
- Çocuğu doğru kaynaklara yönlendirmeli, nasıl bilgi elde edileceğine rehberlik etmelidir.
- Yüksek iradeli, benlik duyguları kuvvetli olmalıdır.
- İnsanlara değer vermeli, özellikle bunu öğrencilerine bunu hissettirmelidir. Onların kişiliklerine saygı duymalıdır.
- Ortalama üstü zekaya sahip olmalıdırlar.
- Farklı düşüncelere açık, edebi ve sanat konularıyla alakadar, gelişmelere ayak uydurmalıdır.
- Demokratik, işbirlikçi, espirilli olmalıdır.
- Baskı ve dikta yerine, yol gösterici olmalıdır.¹¹³

---

¹¹² Gökdere a.g.e., s.100

¹¹³ Ayşegül Ataman, "Aileler ve Üstün Zekalı Çocuklar" <http://ustunveozel.com/makale4.htm> (Erişim tarihi 29.04.2015)

İKİNCİ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Ülkelerarası en küçük stratejik hesaplamaların yapıldığı çağımızda nitelikli insan gücü hiç yadsınamaz bir önem arz etmektedir. Sahip olunan üstün yetenekli çocuklar gibi kıt kaynakları doğru yönlendirmek, toplumsal sürekliliğe büyük katkılar sağlamaktadır. Üstün yetenekli çocuklar ne kadar erken tanınır ve eğitilirse yeteneklerinden doğru yararlanılarak, yeteneklerinin kaybolmasının önüne geçilmiş olunur.

Yapılan araştırmada bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır;

1. Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli çocukların özellikleri hakkındaki farkındalık seviyeleri yeterli midir?
2. Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli çocukların özellikleri hakkındaki farkındalık seviyeleri cinsiyet, yaş, kıdem değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

2.2.EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim ve öğretim yılında İstanbul ilinin Esenyurt ilçesinde MEB'e bağlı resmi ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Buna göre araştırmanın örneklemine random olarak seçilen 298 sınıf öğretmeni katılmıştır. Örnekleme alınan öğretmenlerin 135'i erkek, 163'ü kadın olarak dağılmaktadır. Örnekleme alınan öğretmenlerin yaş dağılımına bakıldığında 145'i (%48,7) 31-40 yaş aralığında bulunanlar çoğunluğu oluşturmaktadır. Öğretmenlerin kıdem durumları dikkate alındığında ise 104'ü (%34,9) 6-10 yıl çalışanlar en fazla oranda bulunmaktadır.

2.3. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma betimsel bir çalışma olmakla birlikte, tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar, olayları ve durumları olağan şekliyle ortaya çıkarırlar. Bu araştırma da sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrenciler hakkındaki farkındalıkları olağan şekliyle betimlenmiştir.¹¹⁴

2.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Bu anket öğretmenlerin üstün yetenekli çocukların özellikleri hakkındaki farkındalık düzeylerini belirlemeye yönelik hazırlanmış ankettir. Anket İnan, Bayındır ve Kaya (2009)

¹¹⁴ Niyazi Karasar, **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Nobel Yayınları, Ankara, 2009, s.77

tarafından geliştirilmiş olup “Awareness Level of Teachers about the Characteristics of Gifted Children” adlı araştırmada kullanılmıştır. Düzenlenen anketin Türkçe’si yine İnan, Bayındır ve Kaya tarafından hazırlanmıştır. Anket güvenirliği yazarlarca “Cronbach Alpha” kullanılarak kontrol edilmiştir. İçerik geçerliliğini kontrol etmek için araştırmacılar uzman görüşlerine de başvurarak güvenirlik ve geçerliliğin yüksek bulunmasının (0,84) sağlandığını belirtmişlerdir. Likert tipi olarak hazırlanmış ankette; Her Zaman Katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen Katılıyorum, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum şeklinde cevaplar aranmıştır. Ankette yer alan ifadelerin değerlendirilmesinde aşağıda belirtilen puan aralıkları esas alınmıştır;¹¹⁵

Hiç Katılmıyorum	1,00-1,79	Çok zayıf
Katılmıyorum	1,80-2,59	Zayıf
Kısmen katılıyorum	2,60-3,39	Orta
Katılıyorum	3,40-4,19	Yüksek
Her Zaman Katılıyorum	4,20-5,00	Çok yüksek

2.5. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

2.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma;

- 2014-2015 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Esenyurt ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.
- Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı resmi devlet okullarında çalışan sınıf öğretmenleriyle sınırlıdır.
- Eğitim Fakültesi mezunu sınıf öğretmenleriyle sınırlıdır.

¹¹⁵ [http:// www.istatistikanaliz.com/faktor_analizi.asp](http://www.istatistikanaliz.com/faktor_analizi.asp) (Erişim tarihi: 21.05.2015)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, örnekleme alınan öğretmenlerden anket yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo- 4: Örnekleme Alınan Öğretmenlerin Tanımlayıcı Özellikleri

Tablolar	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Erkek	135	45,3
	Kadın	163	54,7
	Toplam	298	100,0
Yaş	21-30	85	28,5
	31-40	145	48,7
	40 Yaş üstü	68	22,8
	Toplam	298	100,0
Öğrenim Durumu	Lisans	274	91,9
	Yüksek Lisans	24	8,1
	Toplam	298	100,0
Kıdem	1-5 Yıl	61	20,5
	6-10 Yıl	104	34,8
	11-15 Yıl	61	20,5
	16-20 Yıl	42	14,1
	20 Yıl üstü	30	10,1
	Toplam	298	100,0

Örnekleme alınan öğretmenlerin %45,3'ü erkek, %54,7'si kadındır.

Örnekleme alınan öğretmenlerin yaşlarına %28,5'i 21-30, %48,7'si 31-40, %22,8'i 40 yaşın üstü olduğu görülmektedir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin %91,9'u lisans mezunu, %8,1'inin ise yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin %20,5'i 1-5 yıl, %34,8'i 6-10 yıl, %20,5'i 11-15 yıl, %14,1'i 16-20 yıl, %10,1'inin de 20 yıl üstü kıdem sahibi oldukları görülmektedir.

Örnekleme alınan öğretmenlerin üstün yetenekli çocukların özelliklerine yönelik farkındalık ile ilgili ifadelere verdiği cevapların dağılımları Tablo-5'te görülmektedir.

Tablo- 5. Örnekleme Alınan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri İle İlgili İfadelere Verdikleri Cevapların Dağılımları

	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Katılıyorum		Herzaman Katılıyorum		ort	ss
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı bir gelişim düzeyine sahiptirler	5	1,7	9	3,0	40	13,4	120	40,3	124	41,6	4,170	0,892
Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamanın üstündedir.	36	12,1	158	53,0	58	19,5	20	6,7	26	8,7	2,470	1,073
Üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar.	5	1,7	31	10,4	109	36,6	93	31,2	60	20,1	3,577	0,979
Üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan önce öğrenirler.	10	3,4	55	18,5	126	42,3	51	17,1	56	18,8	3,295	1,076
Üstün yetenekli çocukların akademik başarıları	5	1,7	25	8,4	70	23,5	127	42,6	71	23,8	3,785	0,957

tek alanda değildir.													
Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.	5	1,7	40	13,4	115	38,6	102	34,2	36	12,1	3,416	0,926	
Üstün zihinsel yetenekler süreklidir.	20	6,7	39	13,1	88	29,5	107	35,9	44	14,8	3,389	1,096	
Üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir.	13	4,4	22	7,4	65	21,8	145	48,7	53	17,8	3,681	0,993	
Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.	15	5,0	77	25,8	83	27,9	74	24,8	49	16,4	3,218	1,150	
Üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir.	0	0,0	36	12,1	108	36,2	90	30,2	64	21,5	3,611	0,955	
Üstün yetenekli bazı çocukların yazıları güzel değildir.	0	0,0	33	11,1	132	44,3	102	34,2	31	10,4	3,440	0,824	
Üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler.	14	4,7	55	18,5	139	46,6	45	15,1	45	15,1	3,175	1,049	
Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı etkinliklerden hoşlanırlar.	0	0,0	13	4,4	81	27,2	95	31,9	109	36,6	4,007	0,903	
Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar.	0	0,0	25	8,4	135	45,3	91	30,5	47	15,8	3,537	0,857	
Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarına	5	1,7	18	6,0	135	45,3	96	32,2	44	14,8	3,524	0,877	

uyulmadığında huzursuzlaşırlar.													
Üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar.	15	5,0	108	36,2	108	36,2	49	16,4	18	6,0	2,822	0,970	
Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdırlar.	5	1,7	50	16,8	165	55,4	43	14,4	35	11,7	3,178	0,906	
Üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır.	7	2,3	88	29,5	141	47,3	54	18,1	8	2,7	2,893	0,818	
Üstün yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar.	19	6,4	82	27,5	134	45,0	41	13,8	22	7,4	2,883	0,976	
Üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak algılanabilirler.	13	4,4	56	18,8	105	35,2	103	34,6	21	7,0	3,211	0,974	
Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.	16	5,4	81	27,2	135	45,3	46	15,4	20	6,7	2,909	0,951	
Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.	10	3,4	46	15,4	146	49,0	76	25,5	20	6,7	3,168	0,887	
Üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridirler.	0	0,0	37	12,4	51	17,1	146	49,0	64	21,5	3,795	0,918	

Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.	10	3,4	11	3,7	93	31,2	118	39,6	66	22,1	3,735	0,957
Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı öyküler anlatır ve yazarlar.	5	1,7	24	8,1	85	28,5	123	41,3	61	20,5	3,708	0,939
Üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir.	10	3,4	14	4,7	96	32,2	103	34,6	75	25,2	3,735	0,998
Üstün yetenekli çocuklar veri toplama ve analiz yetenekleri vardır.	5	1,7	19	6,4	50	16,8	128	43,0	96	32,2	3,977	0,948
Üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz.	5	1,7	16	5,4	53	17,8	123	41,3	101	33,9	4,003	0,941
Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.	0	0,0	12	4,0	51	17,1	99	33,2	136	45,6	4,205	0,866
Üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.	4	1,3	21	7,0	92	30,9	86	28,9	95	31,9	3,829	1,002

Örnekleme alınan öğretmenlerin üstün yetenekli çocukların özelliklerine yönelik farkındalık ile ilgili ifadelerine verdiği cevaplar incelendiğinde;

“Üstün Yetenekli Çocuklar, Doğumdan İtibaren Farklı Bir Gelişim Düzeyine Sahiptirler” ifadesine öğretmenlerin, %1,7'si hiç katılmıyorum, %3,0'ı katılmıyorum, %13,4'ü kısmen katılıyorum, %40,3'ü katılıyorum, %41,6'sı her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı

bir gelişim düzeyine sahiptirler.” ifadesine yüksek (4,170 ± 0,892) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocukların Bedensel Ölçüleri Ortalamanın üstündedir.*” ifadesine öğretmenlerin, %12,1'i hiç katılmıyorum, %53,0'ı katılmıyorum, %19,5'i kısmen katılıyorum, %6,7'si katılıyorum, %8,7'si her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamanın üstündedir.*” ifadesine zayıf (2,470 ± 1,073) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Belli Bir Birikimle Okula Başlarlar.*” ifadesine öğretmenlerin, %1,7'si hiç katılmıyorum, %10,4'ü katılmıyorum, %36,6'sı kısmen katılıyorum, %31,2'si katılıyorum, %20,1'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar.*” ifadesine yüksek (3,577 ± 0,979) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Okuma Yazmayı Okuldan Önce Öğrenirler.*” ifadesine öğretmenlerin, %3,4'ü hiç katılmıyorum, %18,5'i katılmıyorum, %42,3'ü kısmen katılıyorum, %17,1'i katılıyorum, %18,8'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan önce öğrenirler.*” ifadesine orta (3,295 ± 1,076) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocukların Akademik Başarıları Tek Alanda Değildir.*” ifadesine öğretmenlerin, %1,7'si hiç katılmıyorum, %8,4'ü katılmıyorum, %23,5'i kısmen katılıyorum, %42,6'sı katılıyorum, %23,8'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocukların akademik başarıları tek alanda değildir.*” ifadesine yüksek (3,785 ± 0,957) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Çevreye Karşı Aşırı İlgili Duyar.*” ifadesine öğretmenlerin, %1,7'si hiç katılmıyorum, %13,4'ü katılmıyorum, %38,6'sı kısmen katılıyorum, %34,2'si katılıyorum, %12,1'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.*” ifadesine yüksek (3,416 ± 0,926) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Zihinsel Yetenekler Süreklidir.*” ifadesine öğretmenlerin, %6,7'si hiç katılmıyorum, %13,1'i katılmıyorum, %29,5'i kısmen katılıyorum, %35,9'u katılıyorum, %14,8'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün zihinsel yetenekler süreklidir.*” ifadesine orta (3,389 ± 1,096) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocukların Fiziksel Ve Zihinsel Enerjileri Yüksek*.” ifadesine öğretmenlerin, %4,4'ü hiç katılmıyorum, %7,4'ü katılmıyorum, %21,8'i kısmen katılıyorum, %48,7'si katılıyorum, %17,8'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir.*” ifadesine yüksek (3,681 ± 0,993) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocukların Dikkat Düzeyleri Çok Yüksek*.” ifadesine öğretmenlerin, %5,0'ı hiç katılmıyorum, %25,8'i katılmıyorum, %27,9'u kısmen katılıyorum, %24,8'i katılıyorum, %16,4'ü her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.*” ifadesine orta (3,218 ± 1,150) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocukların Kelime Hazinesi Geniş*.” ifadesine öğretmenlerin, %12,1'i katılmıyorum, %36,2'si kısmen katılıyorum, %30,2'si katılıyorum, %21,5'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir.*” ifadesine yüksek (3,611 ± 0,955) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Bazı Çocukların Yazıları Güzel Değildir.*” ifadesine öğretmenlerin, %11,1'i katılmıyorum, %44,3'ü kısmen katılıyorum, %34,2'si katılıyorum, %10,4'ü her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli bazı çocukların yazıları güzel değildir.*” ifadesine yüksek (3,440 ± 0,824) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Arkadaşlarını Küçük Görmezler.*” ifadesine öğretmenlerin, %4,7'si hiç katılmıyorum, %18,5'i katılmıyorum, %46,6'sı kısmen katılıyorum, %15,1'i katılıyorum, %15,1'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler.*” ifadesine orta (3,175 ± 1,049) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Yaratıcı Etkinliklerden Hoşlanırlar.*” ifadesine öğretmenlerin, %4,4'ü katılmıyorum, %27,2'si kısmen katılıyorum, %31,9'u katılıyorum, %36,6'sı her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı etkinliklerden hoşlanırlar.*” ifadesine yüksek (4,007 ± 0,903) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Kendi Kurallarını Koyarlar.*” ifadesine öğretmenlerin, %8,4'ü katılmıyorum, %45,3'ü kısmen katılıyorum, %30,5'i katılıyorum, %15,8'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün*

yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar.” ifadesine yüksek (3,537 ± 0,857) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Kendi Kurallarına Uyulmadığında Huzursuzlaşırlar.*” ifadesine öğretmenlerin, %1,7'si hiç katılmıyorum, %6,0'ı katılmıyorum, %45,3'ü kısmen katılıyorum, %32,2'si katılıyorum, %14,8'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarına uyulmadığında huzursuzlaşırlar.*” ifadesine yüksek (3,524 ± 0,877) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Daha Az Uyurlar.*” ifadesine öğretmenlerin, %5,0'ı hiç katılmıyorum, %36,2'si katılmıyorum, %36,2'si kısmen katılıyorum, %16,4'ü katılıyorum, %6,0'ı her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar.*” ifadesine orta (2,822 ± 0,970) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Diğer İnsanların Gereksinimlerine Duyarlıdırlar.*” ifadesine öğretmenlerin, %1,7'si hiç katılmıyorum, %16,8'i katılmıyorum, %55,4'ü kısmen katılıyorum, %14,4'ü katılıyorum, %11,7'si her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdırlar.*” ifadesine orta (3,178 ± 0,906) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocukların Duygusal Hayatları Sağlıklıdır.*” ifadesine öğretmenlerin, %2,3'ü hiç katılmıyorum, %29,5'i katılmıyorum, %47,3'ü kısmen katılıyorum, %18,1'i katılıyorum, %2,7'si her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır.*” ifadesine orta (2,893 ± 0,818) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Kendilerini Kısıtlayıcı Yaklaşımlarda Utangaç Olurlar.*” ifadesine öğretmenlerin, %6,4'ü hiç katılmıyorum, %27,5'i katılmıyorum, %45,0'ı kısmen katılıyorum, %13,8'i katılıyorum, %7,4'ü her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar.*” ifadesine orta (2,883 ± 0,976) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Çevrelerince Uyumsuz, Gülünç, Zarar Verici Olarak Algılanabilirler.*” ifadesine öğretmenlerin, %4,4'ü hiç katılmıyorum, %18,8'i katılmıyorum, %35,2'si kısmen katılıyorum, %34,6'sı katılıyorum, %7,0'ı her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak algılanabilirler.*” ifadesine orta (3,211 ± 0,974) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Kendilerini Acımasızca Eleştirebilirler.*” ifadesine öğretmenlerin, %5,4'ü hiç katılmıyorum, %27,2'si katılmıyorum, %45,3'ü kısmen katılıyorum, %15,4'ü katılıyorum, %6,7'si her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.*” ifadesine orta ($2,909 \pm 0,951$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Sanatla Çok İlgilidirler.*” ifadesine öğretmenlerin, %3,4'ü hiç katılmıyorum, %15,4'ü katılmıyorum, %49,0'ı kısmen katılıyorum, %25,5'i katılıyorum, %6,7'si her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.*” ifadesine orta ($3,168 \pm 0,887$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Yaşına Göre Kavramsal Olarak İleridirler.*” ifadesine öğretmenlerin, %12,4'ü katılmıyorum, %17,1'i kısmen katılıyorum, %49,0'ı katılıyorum, %21,5'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridirler.*” ifadesine yüksek ($3,795 \pm 0,918$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Güç Ve Karmaşık İşlerden Hoşlanırlar.*” ifadesine öğretmenlerin, %3,4'ü hiç katılmıyorum, %3,7'si katılmıyorum, %31,2'si kısmen katılıyorum, %39,6'sı katılıyorum, %22,1'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.*” ifadesine yüksek ($3,735 \pm 0,957$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Yaratıcı Öyküler Anlatır Ve Yazarlar.*” ifadesine öğretmenlerin, %1,7'si hiç katılmıyorum, %8,1'i katılmıyorum, %28,5'i kısmen katılıyorum, %41,3'ü katılıyorum, %20,5'i her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı öyküler anlatır ve yazarlar.*” ifadesine yüksek ($3,708 \pm 0,939$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Zaman Kavramı Gelişmiştir.*” ifadesine öğretmenlerin, %3,4'ü hiç katılmıyorum, %4,7'si katılmıyorum, %32,2'si kısmen katılıyorum, %34,6'sı katılıyorum, %25,2'si her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “*Üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir.*” ifadesine yüksek ($3,735 \pm 0,998$) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“*Üstün Yetenekli Çocuklar Veri Toplama Ve Analiz Yetenekleri Vardır.*” ifadesine öğretmenlerin, %1,7'si hiç katılmıyorum, %6,4'ü katılmıyorum, %16,8'i kısmen katılıyorum, %43,0'ı katılıyorum, %32,2'si her zaman katılıyorum yanıtını

vermiştir. Öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocuklar veri toplama ve analiz yetenekleri vardır.” ifadesine yüksek (3,977 ± 0,948) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“Üstün Yetenekli Çocuklar Öğrendiğini Kolay Kolay Unutmaz.” ifadesine öğretmenlerin, %1,7'si hiç katılmıyorum, %5,4'ü katılmıyorum, %17,8'i kısmen katılıyorum, %41,3'ü katılıyorum, %33,9'u her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz.” ifadesine yüksek (4,003 ± 0,941) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“Üstün Yetenekli Çocuklar Kimsenin Aklına Gelmeyecek Sorular Sorar.” ifadesine öğretmenlerin, %4,0'ı katılmıyorum, %17,1'i kısmen katılıyorum, %33,2'si katılıyorum, %45,6'sı her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.” ifadesine çok yüksek (4,205 ± 0,866) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

“Üstün Yetenekli Çocuklar Olağandışı Matematiksel İşlemler Yapar Ve Çok Kolay Çözer.” ifadesine öğretmenlerin, %1,3'ü hiç katılmıyorum, %7,0'ı katılmıyorum, %30,9'u kısmen katılıyorum, %28,9'u katılıyorum, %31,9'u (n=95) her zaman katılıyorum yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.” ifadesine yüksek (3,829 ± 1,002) düzeyde katıldıkları saptanmıştır.

Tablo- 6: Örneklem Alınan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri İle İlgili İfadelere Verdikleri Cevapların Yaşlarına Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Grup	N	Ort	ss	F	p	Scheffe
Üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı bir gelişim düzeyine sahiptirler	21-30	85	4,110	0,926	0,474	0,623	
	31-40	145	4,220	0,931			
	40Yaş üstü	68	4,150	0,758			
Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamanın üstündedir.	21-30	85	2,694	1,273	4,785	0,009	1 > 3 2 > 3
	31-40	145	2,483	1,021			
	40Yaş üstü	68	2,162	0,822			
Üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar.	21-30	85	3,553	0,970	0,131	0,877	
	31-40	145	3,607	1,002			
	40Yaş üstü	68	3,544	0,953			
Üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan Önce	21-30	85	3,306	1,024	0,012	0,989	
	31-40	145	3,297	1,100			

öğrenirler.	40Yaş üstü	68	3,279	1,104			
Üstün yetenekli çocukların akademik başarıları tek alanda değildir.	21-30	85	3,882	1,005	1,003	0,368	
	31-40	145	3,786	0,980			
	40Yaş üstü	68	3,662	0,840			
Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.	21-30	85	3,412	0,930	2,013	0,135	
	31-40	145	3,331	0,921			
	40Yaş üstü	68	3,603	0,917			
Üstün zihinsel yetenekler süreklidir.	21-30	85	3,424	1,073	0,568	0,568	
	31-40	145	3,428	1,147			
	40Yaş üstü	68	3,265	1,017			
Üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir.	21-30	85	3,647	1,020	1,590	0,206	
	31-40	145	3,614	1,035			
	40Yaş üstü	68	3,868	0,845			
Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.	21-30	85	3,494	1,042	8,692	0,000	1 > 3 2 > 3
	31-40	145	3,276	1,158			
	40Yaş üstü	68	2,750	1,138			
Üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir.	21-30	85	3,518	0,946	0,563	0,570	
	31-40	145	3,648	1,011			
	40Yaş üstü	68	3,647	0,842			
Üstün yetenekli bazı çocukların yazıları güzel değildir.	21-30	85	3,541	0,867	1,972	0,141	
	31-40	145	3,455	0,858			
	40Yaş üstü	68	3,279	0,666			
Üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler.	21-30	85	3,306	1,024	1,040	0,355	
	31-40	145	3,145	1,027			
	40Yaş üstü	68	3,074	1,124			
Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı etkinliklerden hoşlanırlar.	21-30	85	4,000	0,886	0,254	0,776	
	31-40	145	3,979	0,916			
	40Yaş üstü	68	4,074	0,903			
Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar.	21-30	85	3,553	0,852	0,980	0,377	
	31-40	145	3,586	0,855			
	40Yaş üstü	68	3,412	0,868			
Üstün yetenekli çocuklar	21-30	85	3,388	1,001	1,492	0,227	

kendi kurallarına uyulmadığında huzursuzlaşırlar.	31-40	145	3,593	0,846			
	40Yaş üstü	68	3,544	0,762			
Üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar.	21-30	85	2,824	0,966	1,426	0,242	
	31-40	145	2,745	1,005			
	40Yaş üstü	68	2,985	0,889			
Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdırlar.	21-30	85	3,141	0,819	0,298	0,743	
	31-40	145	3,166	0,936			
	40Yaş üstü	68	3,250	0,952			
Üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır.	21-30	85	2,965	0,794	0,462	0,631	
	31-40	145	2,862	0,887			
	40Yaş üstü	68	2,868	0,689			
Üstün yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar.	21-30	85	2,988	1,006	1,653	0,193	
	31-40	145	2,903	0,953			
	40Yaş üstü	68	2,706	0,978			
Üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak algılanabilirler.	21-30	85	3,377	1,012	2,638	0,073	
	31-40	145	3,207	0,985			
	40Yaş üstü	68	3,015	0,872			
Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.	21-30	85	2,977	0,899	1,500	0,225	
	31-40	145	2,952	1,023			
	40Yaş üstü	68	2,735	0,840			
Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.	21-30	85	3,294	0,911	2,899	0,057	
	31-40	145	3,193	0,915			
	40Yaş üstü	68	2,956	0,762			
Üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridirler.	21-30	85	3,812	0,932	0,043	0,958	
	31-40	145	3,779	0,924			
	40Yaş üstü	68	3,809	0,902			
Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.	21-30	85	3,753	0,858	0,163	0,849	
	31-40	145	3,752	0,939			
	40Yaş üstü	68	3,677	1,112			
Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı öyküler anlatır ve	21-30	85	3,788	0,965	1,215	0,298	
	31-40	145	3,731	0,974			

yazarlar.	40Yaş üstü	68	3,559	0,817			
Üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir.	21-30	85	3,835	0,937	1,024	0,360	
	31-40	145	3,738	1,021			
	40Yaş üstü	68	3,603	1,024			
Üstün yetenekli çocuklar veri toplama ve analiz yetenekleri vardır.	21-30	85	4,035	0,865	0,228	0,796	
	31-40	145	3,952	0,981			
	40Yaş üstü	68	3,956	0,984			
Üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz.	21-30	85	3,965	0,865	0,579	0,561	
	31-40	145	4,062	0,922			
	40Yaş üstü	68	3,927	1,069			
Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.	21-30	85	4,129	0,784	0,464	0,629	
	31-40	145	4,228	0,856			
	40Yaş üstü	68	4,250	0,983			
Üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.	21-30	85	3,859	0,928	0,078	0,925	
	31-40	145	3,828	1,043			
	40Yaş üstü	68	3,794	1,016			

Örnekleme alınan öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamasının üstündedir.” puanları ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=4,785$; $p=0,009<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Yaşı 21-30 olanların “Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamasının üstündedir.” puanları ($2,694 \pm 1,273$), yaşı 40 yaş üstü olanların “Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamasının üstündedir.” puanlarından ($2,162 \pm 0,822$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 31-40 olanların “Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamasının üstündedir.” puanları ($2,483 \pm 1,021$), yaşı 40 yaş üstü olanların “Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamasının üstündedir.” puanlarından ($2,162 \pm 0,822$) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanları ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı

bulunmuştur ($F=8,692$; $p=0,000<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Yaşı 21-30 olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanları ($3,494 \pm 1,042$), yaşı 40 yaş üstü olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanlarından ($2,750 \pm 1,138$) yüksek bulunmuştur. Yaşı 31-40 olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanları ($3,276 \pm 1,158$), yaşı 40 yaş üstü olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanlarından ($2,750 \pm 1,138$) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin, “üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı bir gelişim düzeyine sahiptirler, üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar, üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan önce öğrenirler, üstün yetenekli çocukların akademik başarıları tek alanda değildir, üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar, üstün zihinsel yetenekler süreklidir, üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir, üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir, üstün yetenekli bazı çocukların yazıları güzel değildir, üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler, üstün yetenekli çocuklar yaratıcı etkinliklerden hoşlanırlar, üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar, üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarına uyulmadığında huzursuzlaşırlar, üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar, üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdırlar, üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır, üstün yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar, üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak algılanabilirler, üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler, üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler, üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridirler, üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar, üstün yetenekli çocuklar yaratıcı öyküler anlatır ve yazarlar, üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir, üstün yetenekli çocuklar veri toplama ve analiz yetenekleri vardır, üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz, üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar, üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.” puanları ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo -7: Örneklemeye Alınan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri İle İlgili İfadelere Verdikleri Cevapların Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

	Grup	N	ort	ss	t	p
Üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı bir gelişim düzeyine sahiptirler	Erkek	135	4,210	0,965	0,769	0,443
	Kadın	163	4,130	0,828		
Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamanın üstündedir.	Erkek	135	2,482	1,071	0,171	0,865
	Kadın	163	2,460	1,079		
Üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar.	Erkek	135	3,578	1,054	0,010	0,992
	Kadın	163	3,577	0,916		
Üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan önce öğrenirler.	Erkek	135	3,170	1,130	-1,831	0,068
	Kadın	163	3,399	1,022		
Üstün yetenekli çocukların akademik başarıları tek alanda değildir.	Erkek	135	3,763	1,016	-0,365	0,715
	Kadın	163	3,804	0,909		
Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.	Erkek	135	3,415	1,018	-0,022	0,983
	Kadın	163	3,417	0,845		
Üstün zihinsel yetenekler süreklidir.	Erkek	135	3,267	1,217	-1,763	0,085
	Kadın	163	3,491	0,977		
Üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir.	Erkek	135	3,644	1,103	-0,581	0,569
	Kadın	163	3,712	0,894		
Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.	Erkek	135	3,296	1,240	1,068	0,293
	Kadın	163	3,153	1,069		
Üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir.	Erkek	135	3,607	1,016	-0,055	0,956
	Kadın	163	3,614	0,905		
Üstün yetenekli bazı çocukların yazıları güzel değildir.	Erkek	135	3,482	0,880	0,799	0,425
	Kadın	163	3,405	0,775		
Üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler.	Erkek	135	3,274	1,142	1,494	0,143
	Kadın	163	3,092	0,961		
Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı etkinliklerden hoşlanırlar.	Erkek	135	4,074	0,903	1,173	0,242
	Kadın	163	3,951	0,901		
Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar.	Erkek	135	3,482	0,871	-1,016	0,310
	Kadın	163	3,583	0,845		

Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarına uyulmadığında huzursuzlaşırlar.	Erkek	135	3,563	0,919	0,707	0,480
	Kadın	163	3,491	0,842		
Üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar.	Erkek	135	2,778	0,990	-0,718	0,473
	Kadın	163	2,859	0,955		
Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdırlar.	Erkek	135	3,237	1,009	1,027	0,315
	Kadın	163	3,129	0,810		
Üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır.	Erkek	135	2,874	0,805	-0,356	0,722
	Kadın	163	2,908	0,830		
Üstün yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar.	Erkek	135	2,822	1,014	-0,971	0,332
	Kadın	163	2,933	0,944		
Üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak algılanabilirler.	Erkek	135	3,156	1,050	-0,901	0,368
	Kadın	163	3,258	0,907		
Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.	Erkek	135	2,807	1,018	-1,690	0,096
	Kadın	163	2,994	0,885		
Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.	Erkek	135	3,111	0,944	-1,004	0,316
	Kadın	163	3,215	0,837		
Üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridirler.	Erkek	135	3,793	0,931	-0,046	0,963
	Kadın	163	3,798	0,911		
Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.	Erkek	135	3,852	0,989	1,928	0,055
	Kadın	163	3,638	0,922		
Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı öyküler anlatır ve yazarlar.	Erkek	135	3,756	0,988	0,795	0,427
	Kadın	163	3,669	0,896		
Üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir.	Erkek	135	3,741	1,106	0,092	0,928
	Kadın	163	3,730	0,903		
Üstün yetenekli çocuklar veri toplama ve analiz yetenekleri vardır.	Erkek	135	4,015	0,992	0,634	0,526
	Kadın	163	3,945	0,911		
Üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz.	Erkek	135	4,126	0,918	2,057	0,041
	Kadın	163	3,902	0,951		
Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.	Erkek	135	4,296	0,829	1,668	0,096
	Kadın	163	4,129	0,890		
Üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay	Erkek	135	3,963	1,003	2,115	0,035
	Kadın	163	3,718	0,991		

çözer.						

Örnekleme alınan öğretmenlerin, “Üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz.” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=2.057$; $p=0.041<0,05$). Erkeklerin “Üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz.” puanları ($x=4,126$), kadınların “Üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz.” puanlarından ($x=3,902$) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=2.115$; $p=0.035<0,05$). Erkeklerin “Üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.” puanları ($x=3,963$), kadınların “Üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.” puanlarından ($x=3,718$) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı bir gelişim düzeyine sahiptirler, üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamadan üstündedir, üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar, üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan önce öğrenirler, üstün yetenekli çocukların akademik başarıları tek alanda değildir, üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar, üstün zihinsel yetenekler sürekli, üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir, üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir, üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir, üstün yetenekli bazı çocukların yazıları güzel değildir, üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler, üstün yetenekli çocuklar yaratıcı etkinliklerden hoşlanırlar, üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar, üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarına uyulmadığında huzursuzlaşırlar, üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar, üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdır, üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır, üstün yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar, üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak algılanabilirler, üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler, üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler, üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridirler, üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar, üstün yetenekli çocuklar yaratıcı öyküler anlatır ve yazarlar, üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı

gelişmiştir, üstün yetenekli çocuklar veri toplama ve analiz yetenekleri vardır, üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.” puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo- 8: Örnekleme Alınan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri İle İlgili İfadelere Verdikleri Cevapların Öğrenim Durumuna Göre t-Testi Sonuçları

	Grup	N	ort	ss	t	p
Üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı bir gelişim düzeyine sahiptirler	Lisans	274	4,150	0,889	-1,168	0,244
	Yüksek Lisans	24	4,380	0,924		
Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamanın üstündedir.	Lisans	274	2,438	1,065	-1,736	0,084
	Yüksek Lisans	24	2,833	1,129		
Üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar.	Lisans	274	3,580	0,974	0,185	0,853
	Yüksek Lisans	24	3,542	1,062		
Üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan önce öğrenirler.	Lisans	274	3,310	1,070	0,808	0,420
	Yüksek Lisans	24	3,125	1,154		
Üstün yetenekli çocukların akademik başarıları tek alanda değildir.	Lisans	274	3,792	0,963	0,410	0,682
	Yüksek Lisans	24	3,708	0,908		
Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.	Lisans	274	3,398	0,913	-1,154	0,250
	Yüksek Lisans	24	3,625	1,056		
Üstün zihinsel yetenekler süreklidir.	Lisans	274	3,383	1,077	-0,321	0,748
	Yüksek Lisans	24	3,458	1,318		
Üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir.	Lisans	274	3,668	0,981	-0,782	0,435
	Yüksek Lisans	24	3,833	1,129		
Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.	Lisans	274	3,208	1,137	-0,511	0,610
	Yüksek Lisans	24	3,333	1,308		
Üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir.	Lisans	274	3,635	0,952	1,487	0,138
	Yüksek Lisans	24	3,333	0,963		

Üstün yetenekli bazı çocukların yazıları güzel değildir.	Lisans	274	3,456	0,807	1,177	0,240
	Yüksek Lisans	24	3,250	0,989		
Üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler.	Lisans	274	3,168	1,035	-0,367	0,714
	Yüksek Lisans	24	3,250	1,225		
Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı etkinliklerden hoşlanırlar.	Lisans	274	3,978	0,906	-1,856	0,064
	Yüksek Lisans	24	4,333	0,817		
Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar.	Lisans	274	3,551	0,847	0,965	0,335
	Yüksek Lisans	24	3,375	0,970		
Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarına uyulmadığında huzursuzlaşırlar.	Lisans	274	3,507	0,865	-1,077	0,282
	Yüksek Lisans	24	3,708	0,999		
Üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar.	Lisans	274	2,814	0,960	-0,497	0,619
	Yüksek Lisans	24	2,917	1,100		
Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdırlar.	Lisans	274	3,186	0,901	0,533	0,595
	Yüksek Lisans	24	3,083	0,974		
Üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır.	Lisans	274	2,887	0,820	-0,410	0,682
	Yüksek Lisans	24	2,958	0,806		
Üstün yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar.	Lisans	274	2,850	0,947	-1,932	0,054
	Yüksek Lisans	24	3,250	1,225		
Üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak algılanabilirler.	Lisans	274	3,186	0,979	-1,517	0,130
	Yüksek Lisans	24	3,500	0,885		
Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.	Lisans	274	2,923	0,944	0,856	0,393
	Yüksek Lisans	24	2,750	1,032		
Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.	Lisans	274	3,190	0,877	1,449	0,148
	Yüksek Lisans	24	2,917	0,974		
Üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridirler.	Lisans	274	3,803	0,909	0,483	0,629
	Yüksek Lisans	24	3,708	1,042		
Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.	Lisans	274	3,723	0,932	-0,747	0,558
	Yüksek Lisans	24	3,875	1,227		
Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı	Lisans	274	3,726	0,919	1,133	0,258

öyküler anlatır ve yazarlar.	Yüksek Lisans	24	3,500	1,142		
Üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir.	Lisans	274	3,770	0,973	2,066	0,040
	Yüksek Lisans	24	3,333	1,204		
Üstün yetenekli çocuklar veri toplama ve analiz yetenekleri vardır.	Lisans	274	3,971	0,929	-0,351	0,726
	Yüksek Lisans	24	4,042	1,160		
Üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz.	Lisans	274	4,000	0,934	-0,208	0,836
	Yüksek Lisans	24	4,042	1,042		
Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.	Lisans	274	4,201	0,873	-0,267	0,790
	Yüksek Lisans	24	4,250	0,794		
Üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.	Lisans	274	3,839	0,981	0,614	0,616
	Yüksek Lisans	24	3,708	1,233		

Örnekleme alınan öğretmenlerin, “Üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir.” puanları ortalamalarının öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=2.066$; $p=0.040 < 0,05$). Lisans mezunu olanların, “Üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir.” puanları ($x=3,770$), yüksek lisans mezunu olanların “Üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir.” puanlarından ($x=3,333$) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin, “Üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı bir gelişim düzeyine sahiptirler, üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamanın üstündedir, üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar, üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan önce öğrenirler, üstün yetenekli çocukların akademik başarıları tek alanda değildir, üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar, üstün zihinsel yetenekler sürekli, üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir, üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir, üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir, üstün yetenekli bazı çocukların yazıları güzel değildir, üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler, üstün yetenekli çocuklar yaratıcı etkinliklerden hoşlanırlar, üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar, üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarına uyulmadığında huzursuzlaşırlar, üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar, üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdır, üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır, üstün

yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar, üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak algılanabilirler, üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler, üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler, üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridirler, üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar, üstün yetenekli çocuklar yaratıcı öyküler anlatır ve yazarlar, üstün yetenekli çocuklar veri toplama ve analiz yetenekleri vardır, üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz, üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar, üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.” puanları ortalamalarının öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$)

Tablo- 9: Örneklem Alınan Öğretmenlerin Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri İle İlgili İfadelere Verdikleri Cevapların Kıdemlerine Göre Varyans Analizi Sonuçları

	Grup	N	ort	ss	F	p	Scheffe
Üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı bir gelişim düzeyine sahiptirler	1-5 Yıl	61	4,210	0,859	0,404	0,806	
	6-10 Yıl	104	4,110	0,869			
	11-15 Yıl	61	4,200	1,138			
	16-20 Yıl	42	4,290	0,673			
	20 Yıl üstü	30	4,100	0,759			
Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamanın üstündedir.	1-5 Yıl	61	2,705	1,333	2,274	0,061	
	6-10 Yıl	104	2,577	1,021			
	11-15 Yıl	61	2,361	1,017			
	16-20 Yıl	42	2,238	0,958			
	20 Yıl üstü	30	2,167	0,791			
Üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar.	1-5 Yıl	61	3,771	0,938	1,495	0,204	
	6-10 Yıl	104	3,490	0,870			
	11-15 Yıl	61	3,443	1,177			
	16-20 Yıl	42	3,548	0,968			
	20 Yıl üstü	30	3,800	0,961			
Üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan Önce öğrenirler.	1-5 Yıl	61	3,607	1,053	2,275	0,061	
	6-10 Yıl	104	3,144	0,999			
	11-15 Yıl	61	3,148	1,181			

	16-20 Yıl	42	3,429	0,991			
	20 Yıl üstü	30	3,300	1,179			
Üstün yetenekli çocukların akademik başarıları tek alanda değildir.	1-5 Yıl	61	3,967	1,016	1,003	0,406	
	6-10 Yıl	104	3,789	0,889			
	11-15 Yıl	61	3,754	1,135			
	16-20 Yıl	42	3,595	0,767			
	20 Yıl üstü	30	3,733	0,907			
Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.	1-5 Yıl	61	3,508	0,994	2,754	0,028	1 > 3
	6-10 Yıl	104	3,365	0,871			4 > 3
	11-15 Yıl	61	3,148	0,928			5 > 3
	16-20 Yıl	42	3,571	0,801			
	20 Yıl üstü	30	3,733	1,015			
Üstün zihinsel yetenekler süreklidir.	1-5 Yıl	61	3,557	1,088	0,836	0,503	
	6-10 Yıl	104	3,414	1,020			
	11-15 Yıl	61	3,279	1,318			
	16-20 Yıl	42	3,405	0,885			
	20 Yıl üstü	30	3,167	1,147			
Üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir.	1-5 Yıl	61	3,803	1,014	2,344	0,055	
	6-10 Yıl	104	3,500	0,935			
	11-15 Yıl	61	3,607	1,187			
	16-20 Yıl	42	3,810	0,890			
	20 Yıl üstü	30	4,033	0,718			
Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.	1-5 Yıl	61	3,590	1,070	4,813	0,001	1 > 4
	6-10 Yıl	104	3,298	1,096			2 > 4
	11-15 Yıl	61	3,246	1,220			1 > 5
	16-20 Yıl	42	2,810	1,087			2 > 5
	20 Yıl üstü	30	2,700	1,149			3 > 5
Üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir.	1-5 Yıl	61	3,623	0,986	2,280	0,061	
	6-10 Yıl	104	3,481	0,881			
	11-15 Yıl	61	3,787	1,112			
	16-20 Yıl	42	3,429	0,770			
	20 Yıl üstü	30	3,933	0,944			

Üstün yetenekli bazı çocukların yazıları güzel değildir.	1-5 Yıl	61	3,639	0,932	2,230	0,066	
	6-10 Yıl	104	3,462	0,787			
	11-15 Yıl	61	3,443	0,867			
	16-20 Yıl	42	3,167	0,762			
	20 Yıl üstü	30	3,333	0,606			
Üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler.	1-5 Yıl	61	3,344	1,063	0,957	0,431	
	6-10 Yıl	104	3,115	1,027			
	11-15 Yıl	61	3,066	1,047			
	16-20 Yıl	42	3,095	1,008			
	20 Yıl üstü	30	3,367	1,159			
Üstün Yetenekli Çocuklar Yaratıcı Etkinliklerden Hoşlanırlar.	1-5 Yıl	61	4,164	0,820	1,922	0,107	
	6-10 Yıl	104	3,827	0,908			
	11-15 Yıl	61	4,098	0,943			
	16-20 Yıl	42	3,976	0,897			
	20 Yıl üstü	30	4,167	0,913			
Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar.	1-5 Yıl	61	3,656	0,873	1,764	0,136	
	6-10 Yıl	104	3,442	0,774			
	11-15 Yıl	61	3,656	0,947			
	16-20 Yıl	42	3,619	0,909			
	20 Yıl üstü	30	3,267	0,785			
Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarına uyulmadığında huzursuzlaşırlar.	1-5 Yıl	61	3,574	1,008	1,203	0,309	
	6-10 Yıl	104	3,404	0,842			
	11-15 Yıl	61	3,705	0,901			
	16-20 Yıl	42	3,500	0,595			
	20 Yıl üstü	30	3,500	0,974			
Üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar.	1-5 Yıl	61	2,787	1,035	2,300	0,059	
	6-10 Yıl	104	2,644	0,902			
	11-15 Yıl	61	2,902	1,091			
	16-20 Yıl	42	2,929	0,745			
	20 Yıl üstü	30	3,200	0,997			
Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine	1-5 Yıl	61	3,295	0,882	3,046	0,018	1 > 2 3 > 2
	6-10 Yıl	104	2,942	0,761			

duyarlıdırlar.	11-15 Yıl	61	3,361	1,049			5 > 2
	16-20 Yıl	42	3,191	0,833			
	20 Yıl üstü	30	3,367	1,066			
Üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır.	1-5 Yıl	61	3,000	0,837	1,027	0,393	
	6-10 Yıl	104	2,779	0,763			
	11-15 Yıl	61	2,934	0,998			
	16-20 Yıl	42	3,000	0,765			
	20 Yıl üstü	30	2,833	0,592			
Üstün yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar.	1-5 Yıl	61	3,033	0,966	1,004	0,406	
	6-10 Yıl	104	2,865	0,935			
	11-15 Yıl	61	2,885	1,034			
	16-20 Yıl	42	2,905	0,906			
	20 Yıl üstü	30	2,600	1,102			
Üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak Algılanabilirler.	1-5 Yıl	61	3,377	1,035	2,267	0,062	
	6-10 Yıl	104	3,202	0,999			
	11-15 Yıl	61	3,361	0,967			
	16-20 Yıl	42	3,048	0,854			
	20 Yıl üstü	30	2,833	0,834			
Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.	1-5 Yıl	61	3,066	0,964	2,542	0,040	3 > 4 1 > 5 3 > 5
	6-10 Yıl	104	2,846	0,922			
	11-15 Yıl	61	3,131	1,040			
	16-20 Yıl	42	2,738	0,798			
	20 Yıl üstü	30	2,600	0,932			
Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.	1-5 Yıl	61	3,410	0,901	2,587	0,037	1 > 2 1 > 5 3 > 5
	6-10 Yıl	104	3,115	0,874			
	11-15 Yıl	61	3,197	0,980			
	16-20 Yıl	42	3,167	0,730			
	20 Yıl üstü	30	2,800	0,805			
Üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridirler.	1-5 Yıl	61	3,934	0,946	1,221	0,302	
	6-10 Yıl	104	3,664	0,910			
	11-15 Yıl	61	3,902	0,943			
	16-20 Yıl	42	3,714	0,918			

	20 Yıl üstü	30	3,867	0,819			
Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.	1-5 Yıl	61	3,918	0,881	3,926	0,004	5 > 2 1 > 4 3 > 4 5 > 4
	6-10 Yıl	104	3,625	0,894			
	11-15 Yıl	61	3,869	0,939			
	16-20 Yıl	42	3,333	1,097			
	20 Yıl üstü	30	4,033	0,964			
Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı öyküler anlatır ve yazarlar.	1-5 Yıl	61	3,820	0,975	1,012	0,401	
	6-10 Yıl	104	3,712	0,962			
	11-15 Yıl	61	3,787	0,985			
	16-20 Yıl	42	3,476	0,804			
	20 Yıl üstü	30	3,633	0,850			
Üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir.	1-5 Yıl	61	3,902	0,995	1,967	0,100	
	6-10 Yıl	104	3,712	0,931			
	11-15 Yıl	61	3,803	1,093			
	16-20 Yıl	42	3,762	0,821			
	20 Yıl üstü	30	3,300	1,179			
Üstün yetenekli çocuklar veri toplama ve analiz yetenekleri vardır.	1-5 Yıl	61	4,049	0,921	1,672	0,156	
	6-10 Yıl	104	3,904	0,950			
	11-15 Yıl	61	4,131	0,939			
	16-20 Yıl	42	3,714	1,043			
	20 Yıl üstü	30	4,133	0,819			
Üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz.	1-5 Yıl	61	4,066	0,910	1,963	0,100	
	6-10 Yıl	104	3,894	0,902			
	11-15 Yıl	61	4,230	0,902			
	16-20 Yıl	42	3,786	1,094			
	20 Yıl üstü	30	4,100	0,923			
Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.	1-5 Yıl	61	4,328	0,747	3,638	0,007	1 > 2 3 > 2 5 > 2
	6-10 Yıl	104	3,971	0,841			
	11-15 Yıl	61	4,377	0,840			
	16-20 Yıl	42	4,167	1,034			
	20 Yıl üstü	30	4,467	0,819			
Üstün yetenekli çocuklar	1-5 Yıl	61	3,934	1,014	1,850	0,119	

olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.	6-10 Yıl	104	3,731	0,978			
	11-15 Yıl	61	3,934	1,063			
	16-20 Yıl	42	3,571	0,914			
	20 Yıl üstü	30	4,100	0,995			

Örnekleme alınan öğretmenlerin, “Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.” puanları ortalamalarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=2,754$; $p=0,028<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Kıdem 1-5 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.” puanları ($3,508 \pm 0,994$), kıdem 11-15 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.” puanlarından ($3,148 \pm 0,928$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 16-20 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.” puanları ($3,571 \pm 0,801$), kıdem 11-15 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.” puanlarından ($3,148 \pm 0,928$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.” puanları ($3,733 \pm 1,015$), kıdem 11-15 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyar.” puanlarından ($3,148 \pm 0,928$) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin, “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanları ortalamalarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=4,813$; $p=0,001<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Kıdem 1-5 yıl olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanları ($3,590 \pm 1,070$), kıdem 16-20 yıl olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanlarından ($2,810 \pm 1,087$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 6-10 yıl olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanları ($3,298 \pm 1,096$), kıdem 16-20 yıl olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanlarından ($2,810 \pm 1,087$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 1-5 yıl olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanları ($3,590 \pm 1,070$), kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanlarından ($2,700 \pm 1,149$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 6-10 yıl olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanları ($3,298 \pm 1,096$), kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok

yüksektir.” puanlarından (2,700 ± 1,149) yüksek bulunmuştur. Kıdem 11-15 yıl olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanları (3,246 ± 1,220), kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” puanlarından (2,700 ± 1,149) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin, “Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdır.” puanları ortalamalarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (F=3,046; p=0,018<0.05). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Kıdem 1-5 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdır.” puanları (3,295 ± 0,882), kıdem 6-10 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdır.” Puanlarından (2,942 ± 0,761) yüksek bulunmuştur. Kıdem 11-15 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdır.” puanları (3,361 ± 1,049), kıdem 6-10 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdır.” puanlarından (2,942 ± 0,761) yüksek bulunmuştur. kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdır.” puanları (3,367 ± 1,066), kıdem 6-10 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdır.” puanlarından (2,942 ± 0,761) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin, “Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.” puanları ortalamalarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (F=2,542; p=0,040<0.05). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Kıdem 11-15 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.” puanları (3,131 ± 1,040), kıdem 16-20 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.” puanlarından (2,738 ± 0,798) yüksek bulunmuştur. Kıdem 1-5 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.” puanları (3,066 ± 0,964), kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.” Puanlarından (2,600 ± 0,932) yüksek bulunmuştur. Kıdem 11-15 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.” puanları (3,131 ± 1,040), kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocuklar kendilerini acımasızca eleştirebilirler.” puanlarından (2,600 ± 0,932) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.” puanları ortalamalarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=2,587$; $p=0,037<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Kıdem 1-5 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.” puanları ($3,410 \pm 0,901$), kıdem 6-10 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.” puanlarından ($3,115 \pm 0,874$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 1-5 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.” puanları ($3,410 \pm 0,901$), kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.” puanlarından ($2,800 \pm 0,805$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 11-15 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.” puanları ($3,197 \pm 0,980$), kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.” puanlarından ($2,800 \pm 0,805$) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.” puanları ortalamalarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=3,926$; $p=0,004<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.” puanları ($4,033 \pm 0,964$), kıdem 6-10 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.” puanlarından ($3,625 \pm 0,894$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 1-5 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.” puanları ($3,918 \pm 0,881$), kıdem 16-20 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.” puanlarından ($3,333 \pm 1,097$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 11-15 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.” puanları ($3,869 \pm 0,939$), kıdem 16-20 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.” puanlarından ($3,333 \pm 1,097$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.” puanları ($4,033 \pm 0,964$), kıdem 16-20 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.” puanlarından ($3,333 \pm 1,097$) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin “Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.” puanları ortalamalarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan

anlamli bulunmuştur($F=3,638$; $p=0,007<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc analizi yapılmıştır. Kıdem 1-5 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.” puanları ($4,328 \pm 0,747$), kıdem 6-10 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.” puanlarından ($3,971 \pm 0,841$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 11-15 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.” puanları ($4,377 \pm 0,840$), kıdem 6-10 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.” puanlarından ($3,971 \pm 0,841$) yüksek bulunmuştur. Kıdem 20 yıl üstü olanların “Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.” puanları ($4,467 \pm 0,819$), kıdem 6-10 yıl olanların “Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.” puanlarından ($3,971 \pm 0,841$) yüksek bulunmuştur.

Örnekleme alınan öğretmenlerin, üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı bir gelişim düzeyine sahiptirler, üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamanın üstündedir, üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar, üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan önce öğrenirler, üstün yetenekli çocukların akademik başarıları tek alanda değildir, üstün zihinsel yetenekler sürekli, üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir, üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir, üstün yetenekli bazı çocukların yazıları güzel değildir, üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler, üstün yetenekli çocuklar yaratıcı etkinliklerden hoşlanırlar, üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar, üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarına uyulmadığında huzursuzlaşırlar, üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar, üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır, üstün yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar, üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak algılanabilirler, üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridirler, üstün yetenekli çocuklar yaratıcı öyküler anlatır ve yazarlar, üstün yetenekli çocuklar zaman kavramı gelişmiştir, üstün yetenekli çocuklar veri toplama ve analiz yetenekleri vardır, üstün yetenekli çocuklar öğrendiğini kolay kolay unutmaz, üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.” puanları ortalamalarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Üzerinde çalışılan bu araştırmanın amacı, üstün yetenekli çocukların erken tanınması ve doğru eğitim programlarıyla eğitilmesi için en etkin kurumlar olan ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli çocukların özellikleri hakkındaki farkındalık düzeylerini belirlemektir.

Elde edilen bulgulara dayalı olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgilerine ait ulaşılan sonuçlar şu şekildedir;

Araştırmaya katılan 298 sınıf öğretmeninden %45,3'lük oran ile 135 erkek, %54,7'lik oran ile 163 kadın olarak dağılım göstermiştir. Araştırmada kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlerden daha fazla olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenliği erkekler tarafından daha az tercih edilen bir meslek olması bu sonuca ulaşılmasına neden olmuş olabilir.

Araştırma kapsamında öğretmenlerin %20,5'i 1-5 yıl, %34,9'u 6-10 yıl, %20,5'i 11-15 yıl, %14,1'i 16-20 yıl, %10,1'i de 20 yıl üstü olarak mesleki kıdeme sahiptirler.

Ayrıca araştırma kapsamında bulunan öğretmenlerin %28,5'i 21-30 yaş, %48,7'si 31-40 yaş, %22,8'i de 40 yaş üstü olarak dağılım göstermektedirler.

Örnekleme alınan öğretmenlerin mesleki kıdemde 6-10 yıl ve yaş grupları içerisinde de 31-40 yaş dağılımının fazla olduğu görülmektedir. Bunda Esenyurt ilçesinin yeni bir yerleşim bölgesi olmasının ve sürekli nüfus artışına bağlı olarak yeni okullar açılmasının etkili olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri hakkında verdikleri cevaplardan yola çıkarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

- “Üstün yetenekli çocuklar, doğumdan itibaren farklı bir gelişim düzeyine sahiptir.” ifadesine öğretmenler yüksek seviyede farkındalık göstermektedirler. Üstün çocuklar normal akranlarından fiziksel olarak daha büyük dünyaya gelirler ve daha sonraki fiziksel gelişimlerinde de bu süreç devam eder. Bu çocukların tanınmasında önemle dikkat edilmesi gereken bir etmendir. Örnekleme alınan öğretmenlerin cinsiyet, yaş ve kıdem değişkenleri bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir.
- “Üstün yetenekli çocukların bedensel ölçüleri ortalamanın üstündedir.” ifadesine öğretmenler zayıf seviyede farkındalık göstermişlerdir. Oysaki üstün çocuklar akranlarına oranla daha sağlıklı uzuvlara ve kas sistemine sahiptirler. Üstün çocuklar bedensel olarak daha uzun olurlar. Araştırma sonuçları 21-30 yaş grubu öğretmenlerin bu konuda diğer yaş gruplarından daha fazla farkındalık düzeyine sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Bu da genç

öğretmenlerin fiziksel özellikler hakkında bilgi sahibi olduklarını ortaya koymaktadır.

- “Üstün yetenekli çocuklar belli bir birikimle okula başlarlar” ifadesine öğretmenler yüksek seviyede farkındalık göstermişlerdir. Bu çocukların hazırbulunuşluluk seviyeleri yüksektir. Bunda sahip oldukları gizil güçlerinin, çevresel faktörlerin ve ailenin etkisi büyüktür.
- “Üstün yetenekli çocuklar okuma yazmayı okuldan önce öğrenirler.” ifadesine öğretmenlerin düşük seviyede farkındalık gösterdikleri görülmektedir. Oysa ki üstün çocuklar gerek gözlem yetenekleri, gerekse algılama ve araştırma istekleri nedeniyle bu kazanımı erken sağlamaktadırlar.
- “Üstün yetenekli çocukların akademik başarıları tek alanda değildir.” ifadesinde araştırmaya katılan öğretmenlerin farkındalık seviyelerinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu çocuklar yeteneklerini matematik, fen bilimleri ve sanat alanları gibi farklı alanlarda sergileyebilmektedirler.
- “Üstün yetenekli çocuklar çevreye karşı aşırı ilgi duyarlar.” Üstün yetenekli çocuklar çevrelerinde gözlemledikleri olayları sorgular ve cevaplar ararlar. Bu ifadeye örnekleme alınan öğretmenler yüksek seviyede farkındalık göstermektedirler. Kıdem değişkenine göre elde edilen farkındalık ortalamalarında ise 11-15 yıl kıdem sahibi öğretmenlerin en düşük farkındalığa sahip oldukları görülmektedir.
- “Üstün zihinsel yetenekler süreklidir.” ifadesine öğretmenlerin vermiş olduğu cevap dağılımları dikkate alındığında farkındalık seviyeleri orta düzeyde çıkmıştır. Üstün çocuklar yaşları ilerledikçe yeteneklerini sürdürmektedirler.
- “Üstün yetenekli çocukların fiziksel ve zihinsel enerjileri yüksektir.” ifadesinde öğretmenlerin farkındalık seviyelerinin yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerde hareketli çocukların zeki olduğu izlenimi oldukça yaygın görülmektedir. Oysaki üstün çocuklar, sahip oldukları enerjilerini verilen görev ve sorumlulukta kullanmaktan mutluluk duymaktadırlar.
- “Üstün yetenekli çocukların dikkat düzeyleri çok yüksektir.” ifadesine örnekleme alınan öğretmenler orta seviyede farkındalık göstermektedirler. Hiperaktiflik ile karıştırılan bu özellik hakkında öğretmenler bilgi karmaşası yaşayabilmektedirler. Ayrıca ifadeye katılan öğretmenlerden 40 yaş üstü kıdem sahibi öğretmenlerin bu konuda daha düşük farkındalık düzeyine sahip olmaları, bu konuda yeterli mesleki gelişim göstermediklerini ortaya koymaktadır.

- “Üstün yetenekli çocukların kelime hazineleri geniştir.” ifadesine öğretmenlerin verdiği cevap dağılımına bakıldığında yüksek düzeyde farkındalık gösterdikleri görülmektedir. Akranlarından farklı kelimeler ve uzun cümleler kuran çocukların, öğretmenler üzerinde farkındalık oluşturduğu sonucuna ulaşılmaktadır.
- “Üstün yetenekli çocukların yazıları güzel değildir.” üstün yetenekli çocukların bir kısmının yazılarının güzel olmadığı ve yazılı uygulamaları pek sevmedikleri görülmektedir. Bu özellikle ilgili önermede öğretmenlerin farkındalık düzeyleri yüksek bulunmuştur.
- “Üstün yetenekli çocuklar arkadaşlarını küçük görmezler.” İfadesinde öğretmenlerin farkındalık düzeyleri orta bulunmuştur. Üstün çocuklar akranlarından daha üst düzeyde başarı göstermelerine rağmen, diğer öğrencileri küçük görmez, kendini beğenmiş tavırlarda bulunmazlar.
- “Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı etkinliklerden hoşlanırlar.” ifadesine öğretmenlerin farkındalık seviyeleri yüksek bulunmuştur. Üstün çocuklar yenilikçi davranışlar göstermekten, icat ve buluş yapacak uygulamalar sergilemekten hoşlanmaktadırlar. Bu sayede öğretmenlerinin dikkatini çekebilmektedirler.
- “Üstün yetenekli çocuklar kendi kurallarını koyarlar.” öğretmenlerin, üstünlere ait bu ifadeye verdikleri cevaplar yüksek farkındalık düzeyine sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Üstün çocuklar liderlik özellikleri gereği grup etkinlikleri ya da sosyal faaliyetlerde ön plana çıkar kendi kurallarını belirler ve kurallarına uyulmasını isterler.
- “Üstün yetenekli çocuklar kurallarına uyulmadığında huzursuzlaşırlar.” üstün çocuklar liderlik ettiği faaliyetlerde kendi kurallarını ortaya koyduğu için bu kurallara uyulmadığında huzursuzlaşırlar ve tepkiler ortaya koyarlar. Bu özellikleri için alınan cevaplarda yüksek katılım oranı elde edilmiştir.
- “Üstün yetenekli çocuklar daha az uyurlar.” fiziksel ve zihinsel enerjileri gereği üstünler sürekli ilgi duydukları alanlarla meşgul olmak ister, belli sürelerde ve çok uyumayı kabul etmezler. Araştırmada bu soruya öğretmenler orta düzeyde katılım göstermişlerdir. Okul içi faaliyetleri gözlemleyen öğretmenlerin, üstün yeteneklilere ait okul dışı özellikler hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir.
- “Üstün yetenekli çocuklar diğer insanların gereksinimlerine duyarlıdırlar.” İfadesine öğretmenler orta düzeyde farkındalık göstermişlerdir. 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin farkındalıklarının daha düşük olmasının nedeni bu

konudaki pedagojik seviyelerinin yeterli olmamasından kaynaklanabilir. Oysaki üstün çocuklar çevrelerinde yaşadıkları bireylerin ihtiyaçlarına duyarsız kalmamaktadırlar.

- “Üstün yetenekli çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır.” ifadesine öğretmenler orta seviyede farkındalık göstermişlerdir. Üstün çocuklar duygusaldırlar, etrafında yaşanan olaylara daha hakim olduklarından bu çocukların duygusal hayatları sağlıklıdır.
- “Üstün yetenekli çocuklar kendilerini kısıtlayıcı yaklaşımlarda utangaç olurlar.” Bazı üstün çocuklar akranları tarafından dışlanmamak için onlar gibi olmaya çalışır ve yeteneklerini ortaya koymazlar bu nedenle ortaya koydukları kısıtlayıcı yaklaşımlar, utangaç ve çekingen olmalarına sebep olmaktadır. Araştırmada öğretmenlerin verdiği cevap dağılımına bakıldığında öğretmenlerin bu konuda orta seviyede farkındalığa sahip oldukları görülmektedir.
- “Üstün yetenekli çocuklar çevrelerince uyumsuz, gülünç, zarar verici olarak algılanabilir.” bu ifadeye öğretmenler orta seviyede farkındalık göstermişlerdir. Oysaki okul idaresi ve öğretmenler üstün çocukların yeteneklerini fark edemediklerinde olumsuz davranışlar sergilemelerine yol açabilir ve bu çocukların farklı algılanmalarına neden olabilirler.
- “Üstün yetenekli çocuklar kendilerinin acımasızca eleştirebilirler.” ifadesinde alınan yanıtlar doğrultusunda öğretmenlerin farkındalıklarının orta seviyede olduğu görülmektedir. Ayrıca 20 yıl üstü kıdem sahibi öğretmenlerin bu ifadeye en düşük seviyede farkındalık göstermeleri, bu konuda mesleki tecrübeler edinmedikleri ve kendilerini geliştirmedikleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır.
- “Üstün yetenekli çocuklar sanatla çok ilgilidirler.” ifadesine öğretmenler orta seviyede katılım göstermiş olmaktadır. Üstün yetenekli çocuklar birden farklı alanda başarı gösterebilecekleri gibi özellikle sanatsal alanlarda üst düzey performans gösterebilmektedirler. Ayrıca 20 yıl üstü kıdem sahibi öğretmenlerin farkındalık düzeyleri daha düşük bulunmuştur. Bunun nedeni bu öğretmenlerin yetiştirme programlarında akademik ders başarısı ön planda tutmasından kaynaklanmaktadır.
- “Üstün yetenekli çocuklar yaşına göre kavramsal olarak ileridedirler.” ifadesine öğretmenler yüksek farkındalık göstermiş olup, üstün çocuklar sosyal anlamda yeterlilikleri ile yaşitlarına göre ileride ve kavramlara hakimdirler.
- “Üstün yetenekli çocuklar güç ve karmaşık işlerden hoşlanırlar.” ifadesine öğretmenlerin verdikleri cevap dağılımında yüksek oranda farkındalık

gösterirken, kıdem değişkenleri içinde 20 yıl üstü görev yapan öğretmenler en fazla farkındalık göstermişlerdir. Tecrübe sahibi bu öğretmenlerin zamanla kazandıkları farklı deneyimler, üstün yetenekli çocuklara olağanın dışında etkinlikler uyguladıklarını göstermektedir.

- “Üstün yetenekli çocuklar yaratıcı öyküler anlatır ve yazarlar.” üstün yetenekli çocuklar hayal güçleri gelişmiş, duygusal ve edebi yönleri kuvvetli bireylerdir. Bu nedenle yaratıcı öyküler yazar ve kelime hazinelerinin geniş olması etkili anlatım yeteneği ortaya koyarlar. Araştırma sonucunda öğretmenler bu ifadeye yüksek seviyede farkındalık göstermektedirler.
- “Üstün yetenekli çocukların zaman kavramı gelişmiştir.” üstün çocuklar zihinsel ve fiziksel olarak akranlarından ileri düzeyde oldukları için bir takım kavramlara erken hakim olurlar, zaman kavramıda bunlardan biridir. Bu ifadeye öğretmenler yüksek seviyede farkındalık göstermektedirler.
- “Üstün yetenekli çocukların veri toplama ve analiz yetenekleri vardır.” Araştırmanın bu ifadesine katılan öğretmenlerin farkındalık seviyeleri yüksek bulunmaktadır. Yeni fikirler oluşturma, icat yapma gibi yenilikçi yaklaşımları seven üstün yetenekliler, gözlem, veri toplama, saklama, analiz yetenekleri oldukça yüksektir.
- “Üstün yetenekli çocuklar öğrendiklerini kolay kolay unutmaz.” güçlü hafızaya sahip üstünlerin bu özellikleri hakkında araştırmaya katılan öğretmenler yüksek seviyede farkındalık göstermişlerdir. Ayrıca bu ifadede erkek öğretmenlerin farkındalık seviyeleri daha yüksek bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin zihin etkinliklerini daha fazla gözlemlediği sonucuna ulaşılabilir.
- “Üstün yetenekli çocuklar kimsenin aklına gelmeyecek sorular sorar.” bu ifadeye alınan cevapların dağılımına bakıldığında öğretmenlerin çok yüksek bir farkındalık düzeyine sahip oldukları görülmüştür. Öğretmenler üstün yetenekli çocukları yaşitlarından farklı zihinsel özelliklerle daha etkin tanılamaktadır.
- “Üstün yetenekli çocuklar olağandışı matematiksel işlemler yapar ve çok kolay çözer.” üstünlere ait matematiksel alanda sahip oldukları bu özellik hakkında öğretmenler yüksek farkındalık göstermişlerdir. Erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlerden bu ifade için daha fazla farkındalık düzeyine sahip olmaları, erkek öğretmenlerin bu öğrencilere sayısal yaklaşımlarının daha etkin olduğunu göstermektedir.

Araştırma bulgularından yola çıkarak elde ettiğimiz sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin, üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri ile ilgili bilgi alt yapılarının

yeterli seviyede olmadığı kanısına varılmaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin sosyal özelliklerini ifade eden denencelere öğretmenler düşük düzeyde farkındalık gösterirken, zihinsel özelliklerini ifade eden denencelere yüksek düzeyde farkındalık göstermişlerdir. Bu da öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencileri okul içi başarı faktörüyle değerlendirdikleri sonucunu ön plana çıkarmaktadır. Üstün yetenekli öğrenciler birden fazla alanda başarı gösterebilecekleri için, bu bilgi seviyesi ile öğretmenlerin bu öğrencileri etkili bir şekilde fark etmeleri ve yönlendirmeleri olanaksız görülmektedir.

İnan, Bayındır ve Demir (2009), tarafından uygulanan araştırma sonuçları ile karşılaştırdığımızda her iki araştırmanın sonuçları birbiri ile paralellik göstermektedir. Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrenciler hakkında yeterli farkındalık gösterememiş olmaları bu öğrencilerin doğru yönlendirilememesi ve yeteneklerinin kaybolması gibi olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

Araştırmanın yaş, cinsiyet, kıdem değişkenleri ele alınarak ortaya çıkan sonuçlarını açıkladığımızda ifade edilen değişkenlerin öğretmenlerin farkındalık düzeyleri açısından incelenebilir farklı sonuçlar ortaya koymadıkları görülmektedir.

Milli servet olarak kaybedilmemesi gereken üstün yetenekli öğrencilerin, erken tanınması ve eğitimlerine erken başlanması göz ardı edilemez bir gerçeklik taşımaktadır. Bu nedenle üstün çocukları kaybetmemek için, MEB öğretmenlere yönelik üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri ve eğitimi ile ilgili hizmet içi seminerler düzenlemeli, öğretmenlere üstün yetenekli öğrencilerin önemini aktarmalıdır. Bu çocukların BİLSEM'lere yönlendirme programlarında yalnızca öğretmen aday gösterme uygulamasıyla sınırlı kalınmamalı, değişik tarama uygulamaları da yapılmalıdır. Ayrıca yerel yönetimler üstün yetenekli öğrencilerin yeteneklerini geliştirebilmeleri için eğitim merkezleri kurmalı ve bu mekanların sürdürülebilirliğine önem vermelidir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- AKARSU Füsün, *Üstün Yetenekli Çocuklar Aileler ve Sorunları*, Eduser Yayınları, Ankara, 2001
- ATAMAN Ayşegül, *Üstün Zekalılar ve Üstün Yetenekliler*, T.C Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1018, Eskişehir, 1998
- ATAMAN Ayşegül, *1.Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı*, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004
- AYDIN Ayhan, *Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretim*, Pegem Akademi Yayınları, 2014
- BİLGİSEVEN Amiran Kurtkan, *Eğitim Sosyolojisi: Kavramlar, Teoriler, Eğitim Yolu ile Kalkınmanın Esasları*, Türk Dünya Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 1982
- CUTSS E. Norma, MOSELEY Nicholas, *Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Eğitimi*, Çev. İsmail Ersevrim, Özgür Yayınları, İstanbul, 2001
- ÇAĞLAR Doğan, *1.Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı*, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004
- DAVASLIGİL Ümit, *Üstün Yetenekli Çocukların Durum Tespiti Komisyonu Ön Raporu*, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004
- DAVASLIGİL Ümit, *Üstün Çocuklar, 1.Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı*, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004
- DAVASLIGİL Ümit, ASLAN Esra ve BEŞKARDEŞ Ülkü, *Üstün ve Özel Yetenekli Çocuklara İlişkin Alt Komisyon Raporu*, Çocuk Yayınları Vakfı, İstanbul, 2004
- DAVIS A. Gary, RİMM Slyvia, *Education Of The Gifted And Talented*, Ally and Bacon, U.S.A,1994
- DEMİREL Özcan, *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretmen Sanatı*, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2007
- ERGÜN Mustafa, *Eğitim Toplum*, Ocak Yayınları, Ankara, 1992
- ERSOY Özlem, AVCI Neslihan, *Özel Eğitim*, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2001
- FINDIKÇI İlhami, *Eğitimimize Bakışlar 1*, Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul, 2000
- HELLER A.Kurt, SCHOFİELD J.Neville, *Handbook of Giftedness in Children*, Springer Science Business Media Press, U.S.A, 2008
- HÖKELEKLİ Hayati, GÜNDÜZ Turgay, *Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı*, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2004
- KAYA Yahya Kemal, *İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış*, Bilim Yayınları, Ankara, 1989
- KARASAR Niyazi, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayınları, Ankara, 2009

- KOKOT Shirley, *Help Our Child is Gifted*, Redbook House, South Africa, 1999
- LEVENT Faruk, *Üstün Yetenekli Çocukların Hakları El Kitabı*, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, 2011
- MEB, *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri*, MEB Yayınları, Ankara, 2006
- MEB, *Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimi Raporu*, MEB Yayınları, Ankara, 1991
- METİN Nilgün, *Üstün Yetenekli Çocuklar*, Özaşama Matbaacılık, Ankara, 1999
- ÖZSOY Yahya, ÖZYÜREK Mehmet, ERİPEK Süleyman, *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar*, Karatepe Yayınları, Ankara, 1989
- ROBINSON M. Nancy, *Handbook of Giftedness in Children*, Business Media Press, U.S.A
- SERİN Necdet, *Eğitim Ekonomisi*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1979
- UZUN Metin, *1.Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi El Kitabı*, Çocuk Yayınları Vakfı, İstanbul, 2004
- WINNER Ellen, *Gifted Children Myths and Realities*, Basic Books, New York, 1996
- ZEMBAT Rengin, *Türkiye Özel Okullar Birliği VI.Okul Öncesi Eğitimi ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumları Bildiri Kitabı*, Fides Matbaa, Antalya, 2007

MAKALELER

- AKAR İbrahim, AKAR Ş.Şengil, "İlköğretim Okullarında Görev Yapmakta Olan Öğretmenlerin Üstün Yeteneklilik Hakkındaki Görüşleri", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt: 20 No:2, , 2012, 423-425
- BİLDİREN Ahmet, UZUN Metin, "Üstün Yetenekli Öğrencilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Tanılama Yönteminin Kullanılabilirliğinin İncelenmesi", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 2, 2007, 31-39
- BİLGİLİ Ahmet Emre, "Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi Sorunu", *Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı: 12, 2000, 59-74
- ÇAĞLAR Doğan, "Üstün Zekalı Çocukların Özellikleri", *Ankara Üniversitesi Dergisi*, 1972, 95-110
- DAĞLIOĞLU H.Elif, "Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Öğretmen Yeterlilikleri ve Özellikleri", *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 186, 72-82
- DEMİREL Şule, SAK Uğur, "Yetenek Hiyerarşisi: Üstün Yetenek Türlerinin Toplumsal Değerleri Üzerine Bir Araştırma", *Türk Üstün Zeka ve Eğitimi Dergisi 1*, 2011, 61-76
- ENÇ Mitat, "Üstün Beyin Gücü", Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No.83, 1979, 198-221

- GÖKDERE Murat, ÇEPNİ Salih, "Üstün Yetenekli Çocuklara Verilen Değerler Eğitiminde Öğretmenin Rolü", *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt: 1, Sayı:2, 2003, 93-102
- GÖKDERE Murat, ÇEPNİ Salih, "Üstün Yetenekli Öğrencilerin Fen Eğitimindeki Durumu: Türkiye Örneği", *Kuramda ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 3, 2003, 101-124
- GÖKDERE Murat, AYVACI Hakan Şevki, "Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Çocuklar ve Özellikleri ile ilgili Bilgi Seviyelerinin Belirlenmesi", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı.18, 2004, 17-24
- METİN Nilgün, "Üstün Çocukların Eğitimi", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt:3, Sayı: 3, 1999, 43-52
- REIS M. Sally, WESTBERG L. Karen, "The Impact of Staff Development on Teachers Ability to Modify Curriculum for Gifted and Talented Students", *Gifted Child Quarterly Summer*, Vol.38, 127-135
- ŞAHİN Ç. Çiğdem, "Bilim Sanat Merkezi Öğrencilerinin Bu Kurumlara İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi", *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı.21, 2014, 101-117

TEZLER

- DARGA Hatice, Brigance K &1 Screen II ile İlköğretim 1.Sınıfta Saptanan Üstün Yetenekli Çocuklara ve Sınıf Arkadaşlarına Uygulanan Zenginleştirme Programının Çoklu Zeka Alanlarındaki Performans Düzeylerini Artırmaya Etkisi, *Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara, 2010 (Yayımlanmamış Doktora Tezi)
- ERCAN Feride, Fen Alanında Üstün Yetenekli Öğrencilerin Tanınmasına Yönelik Bir Model Geliştirme Önerisi, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Bolu, 2013, (Yayımlanmamış Doktora Tezi)
- KESKİN Selda, Üstün ve Özel Yetenekli Çocukların Bilgisayara ve Bilgisayar Dersine Yönelik Tutumları, *Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü*, Balıkesir, 2006
- LEANA Z. Marilena, Üstün Zekalı ve Normal Çocuklarda Yönetmel Fonksiyonlar: Londra Kulesi Testi, *İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul, 2005 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- ÖZKAN Nazan, Üstün Zekalı- Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Okulun, Öğretmenin ve Ailenin Yeri, *Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul, 2009 (Yayımlanmam Yüksek Lisans Tezi)
- ŞENOL Cem, Üstün Yetenekliler Eğitim Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Elazığ, 2011 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

İNTERNET KAYNAKLARI

AKTAŞ Hüseyin, *106. Avrupa Semineri Üstün Zekalı/Üstün Yetenekli Çocuklar ve Öğrenciler*,

<http://okulannesiyez.biz/yazaryazi.asp?haberid=&okuilk=&yaziid=176&kate=0&yazariid=6> (Erişim Tarihi: 01.05.2015)

ATAMAN Ayşegül, *Aileler ve Üstün Zekalı Çocuklar*, <http://ustunveozel.com/makale4.htm> (Erişim Tarihi: 29.04.2015)

ÇAĞLAR Doğan, *Üstün Zekalı Çocukların Özellikleri*, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/492/5769.pdf> (Erişim Tarihi: 06.04.2015)

“Faktör Analizi”, http://www.istatistikanaliz.com/faktor_analizi.asp (Erişim tarihi: 21.05.2015)

LEANA Marilena Z, *Üstün Zekalı Çocuklarda Öğrenme Güçlükleri*, http://www.ustunzekaliler.org/egitim_programlari/makaleler/252_ustun_zekali_cocuklarda_disleksi.html (Erişim Tarihi: 13.05.2015)

Milli Eğitim Bakanlığı Resmi İnternet Sitesi, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/modullar_pdf/Üstün%20Zeka%20ve%20Özel%20Yetenekliler.pdf (Erişim Tarihi: 25.05.2015)

Milli Eğitim Bakanlığı Resmi İnternet Sitesi, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2593_0.html (Erişim Tarihi: 05.05.2015)

“Öğretmenlere Öneriler”, <http://www.ustunzekalilar.org/egitim-programlari/makaleler/222-ogretmenlere-oneriler.html> (Erişim Tarihi: 18.05.2015)

“Öğretmenlik Mesleğinin Genel Yeterlilikleri”, http://www.ogretmen.info/ogretmenlik_yeterlilikleri_degerlendirme.asp (Erişim Tarihi : 12.05.2015) ÖZKAN, Mustafa Uğur, ÖZKAN Mustafa Uğur, *Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri*, http://cocukuniversitesi.aydin.edu.tr/tez/ustun_yetenekliler_ozellikleri.pdf (Erişim Tarihi: 03.05.2015)

PAINTER Jo, *Questioning Techniques for Gifted Students*, <http://podcasts.shelbyed.k12.al.us/lsherrell/files/2015/02/Questioning-article.pdf> (Erişim Tarihi: 05.05.2015)

RENZULLİ Joseph S., *The Three-Ring Conception of Giftedness : A developmental Model For Promoting Creative Productivity*, http://www.gifted.uconn.edu/sem/pdf/the_three-ring_conception_of_giftedness.pdf (Erişim Tarihi: 20.04.2015)

“Üstün Yetenekli Çocukların İhtiyaçları”, http://www.ustunzekalilar.org/egitim-programlari/egitimci-egitimi/79-uestuen_yetenekli-cocuklari-egitiminde-ogretmenin-rolue.html (Erişim Tarihi: 13.05.2015)

T.C.
ESENKYURT KAYMAKAMLIğI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 31600467-100-E.4687447
Konu: Anket İzin

06.05.2015

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 28/04/2015 tarihli yazısı.

İlçemiz Yenikent İlkokulu Müdürlüğünde öğretmen olarak görev yapan ve İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde tezli yüksek lisans öğrencisi Volkan SÜRMEİ tarafından Müdürlüğümüze bağlı okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerine yönelik anket uygulaması yapmak istediğine ilişkin ilgi yazı ve ekleri ilişikte sunulmuştur.

Söz konusu anket uygulamasının, ekli yazılar doğrultusunda, gönüllülük esasına bağlı kalınarak ve dersler aksatılmadan yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olur'larınıza arz ederim.

Hasan DAL
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Ek :1- İlgi Yazı ve Eki

OLUR
06.05.2015

Ekrem İNCİ
Kaymakam

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (Temel Eğitim Bölümü) Merkez Mah. Doğan Aras Bulvarı Hükümet Konakı No:145
Esenyurt/İST İrtibat: Arzu GÜLTEKİN Bilg. İşl.. TEL : 0212 596 63 47-620 07 07 Dahili:114 Faks:699 70 81
E-mail: esenyurt34@meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 9f8d-5551-3733-953f-82f3 kodu ile teyit edilebilir.